

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Luka PUCER

**VKLJUČEVANJE VINOGRADNIŠTVA V
PONUDBO TURISTIČNIH KMETIJ V SLOVENSKI
ISTRI**

DIPLOMSKO DELO

Univerzitetni študij

Ljubljana, 2012

UNIVERZA V LJUBLJANI
BIOTEHNIŠKA FAKULTETA
ODDELEK ZA AGRONOMIJO

Luka PUCER

**VKLJUČEVANJE VINOGRADNIŠTVA V PONUDBO
TURISTIČNIH KMETIJ V SLOVENSKI ISTRI**

DIPLOMSKO DELO
Univerzitetni študij

**INTEGRATION OF VITICULTURE IN THE FARMHOUSE IN
SLOVENIAN ISTRIA**

GRADUATION THESIS
University studies

Ljubljana, 2012

VINO JE NRBUŠLA ŽUPA

*Zna vsak fánti' eno pupa,
vino je nrbulša župa.
Medežija je en hrana,
dobro ku nabeška mana.*

*Ti pomaga za polomóne,
da ni treba jes limone.
Ku se vjedaš, te pomíri,
glaž zaleže za dve biri.
Mož vod naše Margerite
si je ž njin pozdravo trite.
Mi je čera reko Aldo
s čen premagav je riškáldo.
Ku si stíšnjen, piješ belo,
s cúkarjen en skoraj vrelo.
Kr ne nuca ti terúšo,
s črnen si volajšáš dušo.
Kr mrazi en trese te,
pa naróčiš si brulé.
Srkaš vino, buh te vari,
da te kolpo ne udari!
Noni' ámbot se je bav,
da bo mogo jet v špitáv.
Je bil fínjan, kumač živ,
jev je malo, neč ni piv.
Zdaj zna: Žlúkič malvazije
zlovi će vse malatije.
Prej ku z nono leže spat,
pa natoči si mačkát.
Ku boš cukav maločrno,
ga vsak dan par glažov zvrno,
brž težkoče vsakih ščat
bojo vújdle, neč se bat.*

*Grlo sčistiš, zakantáš,
ku pinélo konzumáš.
Dober ráfošk pa nrbol
híti dol holešterol.
Kadar si zares marót,
ti pomagav bo pinot.
Najsibodi bev ali siv,
sez vsen gušton ga boš piv.
Ku beš tev pa lep brbúc,
moraš vsak dan pet verduc.*

*Zna vsak fánti' eno pupa,
vino je res dobra župa.
Ben, da ne boš cedo slino,
v marežgánsko hoj kantíno!*

(Štok-Vojška, 1999. Pride vse en vse pasa)

Diplomsko delo je zaključek Univerzitetnega študija agronomije. Opravljeno je bilo na lastni turistični kmetiji, v Slovenski Istri in na Katedri za sadjarstvo, vinogradništvo in vrtnarstvo Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani.

Študijska komisija Oddelka za agronomijo je za mentorico diplomske naloge imenovala izr. prof. dr. Zoro Korošec-Koruza, za člana pa izr. prof. Andreja Udovča.

Komisija za oceno in zagovor:

Predsednik:	izr. prof. dr. Marijana JAKŠE Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo
Članica:	izr. prof. dr. Zora KOROŠEC – KORUZA Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo
Član:	Izr. prof. Andrej UDOVČ Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo

Datum zagovora: September 2012

Naloga je rezultat lastnega raziskovalnega dela. Spodaj podpisani se strinjam z objavo svoje naloge v polnem tekstu na spletni strani Digitalne knjižnice Biotehniške fakultete. Izjavljam, da je naloga, ki sem jo oddal v elektronski obliki, identična tiskani verziji.

Luka PUCER

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA

ŠD	Dn
DK	UDK 634.8: 338.48-53 (497.4-14)(043.2)
KG	vinogradništvo / vinska trta / razvoj podeželja / turizem / turistična kmetija
KK	AGRIS E 10 / E 80
AV	PUCER, Luka
SA	KOROŠEC-KORUZA, Zora (mentor)
KZ	SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
ZA	Univerza v Ljubljani, Biotehniška fakulteta, Oddelek za agronomijo
LI	2012
IN	VKLJUČEVANJE VINOGRADNIŠTVA V PONUDBO TURISTIČNIH KMETIJ V SLOVENSKI ISTRI
TD	Diplomsko delo (Univezitetni študij)
OP	X, 42, [25] str., 14 pregl., 20 sl., 1 pril., 19 vir.
IJ	sl
JI	sl/en
AI	Z diplomsko nalogo smo želeli pridobiti podatke o poznavanju vinogradništva in vinarstva ter zadovoljstva obiskovalcev Turistične kmetije TONIN (TKT). Spoznali smo, da se znanje vinogradništva širi, kar posledično pomeni tudi boljše poznavanje vina. Želeli smo izvedeti tudi ali anketiranci poznajo avtohtono istrsko sorto 'Maločrn' oz. koliko o njej vedo. Eden od namenov TKT je tudi spodbujanje zanimanja po pomoči pri kmečkih opravilih. Med gosti je namreč bilo že veliko takih, ki so pomagali pri obiranju grozdja, pretakanju vina, obiranju oljk, češenj... Naša raziskava temelji na anketi izvedeni v letu 2011 in poslovnem načrtu TKT iz leta 2007. Z anketo smo pridobili veliko novih informacij, zlasti nasvetov in idej, ki nam bodo v pomoč pri načrtovanju novih projektov in širitvi dejavnosti. Nekateri zanimivi predlogi so npr. vzpostavitev izposoje koles, izdelava zgibank o pešpoteh in kolesarskih poteh, mini wellness, dozidava turističnih sob. S pomočjo poslovnega načrta smo primerjali poslovna izida iz leta 2007 in 2011. Ugotovili smo, da je na kmetiji kot je naša, s podobnim številom vinogradov, oljčnikov, češenj smotrno nadaljevati z delom in širitvijo proizvodnje ter ponudbe turistične kmetije. Rezultati ankete in rezultati pridobljeni s poslovnim načrtom oziroma primerjava med letoma 2007 in 2011, dajejo veliko spodbudo za nadaljevanje z delom na začrtani poti.

KEY WORDS DOCUMENTATION

DN Dn
 DC UDC 634.8: 338.48-53 (497.4-14)(043.2)
 CX viticulture / grapevine / rural development / turism / tourist farm
 CC AGRIS E 10 / E 80
 AU PUCER, Luka
 AA KOROŠEC-KORUZA, Zora (supervisor)
 PP SI-1000 Ljubljana, Jamnikarjeva 101
 PB University of Ljubljana, Biotechnical Faculty, Department of Agronomy
 PY 2012
 TI INTEGRATION OF VITICULTURE IN THE FARMHOUSE IN SLOVENIAN
 ISTRIA
 DT Graduation thesis (Higher professional studies)
 NO X, 42, [25] p., 14 tab., 20 fig., 1 ann., 19 ref.
 LA sl
 AL sl/en
 AB The purpose of the thesis was to obtain information about the knowledge of viticulture and enology of the guests at the Tourist farm TONIN. We wanted to know how they are satisfied with the offer on our tourist farm. We recognized that knowledge of viticulture and enology is expanding, which means that people have also a better knowledge of wine, many respondents would like to participate in the wine - cellar works. We also wanted to know whether respondents know the indigenous Istrian variety 'Maločrn'. One of the purposes of the tourist farm is to promote and spread the availability of helping with the farm works between the guests. There was a lot of people who already helped harvest the grapes, wine streaming, picking olives, cherries. The basic tool of this study was the survey and business plan for the Tourist farm TONIN realized in the 2007. The result of our research gave us a lot of information which will help us in future invest and expand. We got tips about how can we improve our offer (bicycle rental, production of leaflets about walking and biking trails, mini wellness, extension of tourist rooms ...). On the basis of our business plan, we have compared the operating profit in the year 2007 and year 2011. We found out that on a farm as ours, which has many vineyards, olive groves, cherries, it is positive and meaningful to continue expansion of production and offer. The research and the calculated value in our business plan, gives us hope and incentive to continue with this work.

KAZALO VSEBINE

KLJUČNA DOKUMENTACIJSKA INFORMACIJA	III
KEY WORDS DOCUMENTATION.....	IV
KAZALO PREGLEDNIC	VII
KAZALO SLIK	VIII
KAZALO PRILOG	IX
OKRAJŠAVE IN SIMBOLI.....	X
1 UVOD	1
1.1 IZHODIŠČE ZA RAZISKAVO	1
1.2 NAMEN RAZISKAVE	2
1.3 DELOVNA HIPOTEZA.....	2
2 PREGLED OBJAV	3
2.1 DEFINICIJA KMETIJE	3
2.1.1 Dopolnilna dejavnost na kmetiji	3
2.1.1.1 Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji	4
2.1.1.2 Pridobitev dovoljenja za izvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji	4
2.2 OBLIKE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI NA KMETIJI	4
2.2.1 Oblike gostinske dejavnosti na kmetiji:.....	4
2.2.2 Oblike negostinske dejavnosti na kmetiji:.....	6
2.2.3 Pogoji glede kakovosti ponudbe turistične kmetije	7
2.3 DOSEDANJE RAZISKAVE EKONOMIKE POSLOVANJA TURISTIČNIH KMETIJ	7
2.4 VINOGRADNIŠTVO IN VINSKE CESTE KOT ELEMENTA RAZVOJA PODEŽELJA	9
2.4.1 Istrska vinska cesta.....	10
2.4.1.1 Vinski turizem	10
2.5 ZGODOVINA NASTANKA TURISTIČNE KMETIJE TONIN.....	11
3 MATERIAL IN METODE DELA.....	14
3.1 TURISTIČNA KMETIJA TONIN	14
3.2 OBSEG VINOGRADOV NA TURISTIČNI KMETIJI TONIN	15
3.3 DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI	16
3.3.1 Poslovni načrt Turistične kmetije in apartmajev TONIN	16
3.4 METODA ANKETIRANJA OBISKOVALCEV TURISTIČNE KMETIJE TONIN.....	16
3.5 STATISTIČNA OBDELAVA.....	17

4	REZULTATI.....	18
4.1	POSLOVNI NAČRT TURISTIČNE KMETIJE TONIN	18
4.1.1	Vizija, strategija, cilji in dolgoročni razvoj	18
4.1.1.1	Analiza dejavnosti	19
4.1.1.2	Ocena velikosti in trendi.....	19
4.1.1.3	Analiza ciljnih trgov	19
4.1.1.4	Konkurenca.....	20
4.1.1.5	Trženje	20
4.1.2	Proizvodnja in tehnologija	21
4.1.2.1	Proizvodne zmogljivosti	21
4.1.2.2	Storitvene zmogljivosti	21
4.1.2.3	Oprema in tehnologija	21
4.1.2.4	Nabava in distribucija.....	22
4.1.2.5	Potrebe po delovni sili	22
4.1.2.6	Vodenje in organizacija	22
4.1.3	Finančna analiza	22
4.1.3.1	Odhodki - stroški	22
4.1.3.1.1	Stroški objektov	22
4.1.3.1.2	Stroški nasadov	23
4.1.3.1.3	Stroški strojev	23
4.1.3.1.4	Splošni stroški.....	23
4.1.3.1.5	Spremenljivi stroški	23
4.1.3.1.6	Pregled skupnih stroškov	24
4.1.3.1.7	Davki in prispevki	25
4.1.3.2	Bilanca uspeha.....	26
4.2	REZULTATI ANKETE	27
4.2.1	Populacija	27
4.2.2	Poznavanje vinogradništva in vinarstva v Slovenski Istri	28
4.2.3	Ocena Turistične kmetije TONIN.....	32
5	RAZPRAVA IN SKLEPI.....	37
6	POVZETEK	40
7	VIRI	41

KAZALO PREGLEDNIC

Preglednica 1: Kategorizacija turističnih kmetij	7
Preglednica 2: Pregled skupnih stroškov 2007	24
Preglednica 3: Pregled skupnih stroškov 2011	24
Preglednica 4: Davki in prispevki	25
Preglednica 5: Prihodki od prodaje grozdja, češenj, oljčnega olja, gostinske ponudbe in nočitev 2007	25
Preglednica 6: Prihodki od prodaje grozdja, češenj, oljčnega olja, gostinske ponudbe in nočitev 2011	26
Preglednica 7: Bilanca uspeha v času odplačevanja kredita.....	26
Preglednica 8: Bilanca uspeha po odplačanemu kreditu	27
Preglednica 9: Število obiskovalcev kmetije po spolu, starosti, družinskem in ekonomskem statusu	27
Preglednica 10: Poznavanje sort vinske trte	28
Preglednica 11: Poznavanje sort, ki jih ne gojimo v Slovenski Istri, glede na moške in ženske	29
Preglednica 12: Kako so anketiranci izvedeli za turistično kmetijo TONIN	32
Preglednica 13: Razlogi za obisk Turistične kmetije TONIN	34
Preglednica 14: Ocena storitev turistične kmetije TONIN (možnih je več odgovorov).	34

KAZALO SLIK

Slika 1: Slika Turistične kmetije TONIN - spredaj	2
Slika 2: Primer apartmaja na Turistični kmetiji TONIN	5
Slika 3: Doma pridelani suho mesnati izdelki, vložena zelenjava in domače testenine.....	5
Slika 4: Prostor za piknike v dolini reke Dragonja.....	6
Slika 5: Originalna slika kmetije Tonin iz leta 1950	12
Slika 6: Prikaz polnega "badnja" domače istrske hrane in travnik za otroke z igrali	13
Slika 7: Tekmovanje za najboljšo klobaso 2012	13
Slika 8: Okopalnik trt in vršičkar	15
Slika 9: Kamin v katerem pečemo meso in črepnjo ter šank narejen z dog.	17
Slika 10: Grb družine Pucer.....	21
Slika 11: Število anketirancev ločenih po spolu, glede na kraj bivanja	28
Slika 12: Kaj pomeni izraz "suho vino"	30
Slika 13: Ali poznate avtohtono sorto vinske trte sorte "Maločrn" v vinorodnem okolišu Slovenska Istra?.....	30
Slika 14: Število let, ki jih doseže vinska trta v Slovenski Istri	30
Slika 15: Dela v vinogradu in kleti pri katerih bi radi sodelovali anketiranci, ločeni po spolu.....	31
Slika 16: Pogostost obiska turistične kmetije TONIN.....	33
Slika 17: Število preživetih dni na Turistični kmetiji TONIN v %	33
Slika 18: Ali se bodo anketiranci na našo kmetijo še vrnili?.....	36
Slika 19: Na sliki jeep Campagniola za safari in utrinek iz reke Dragonja	36
Slika 20: Hišne živali.....	39

KAZALO PRILOG

PRILOGA A   Anketa

OKRAJŠAVE IN SIMBOLI

O.I.V.	Office International de la Vigne et du Vin (Mednarodni urad za trto in vino)
UPOV	International Union of the Protection of the New varieties of Plants
IBPGR	International Board for Plant Genetic Resources
EU	Evropska unija
VTC	Vinska turistična cesta
ZN	Združeni narodi
FAO	Mednarodna organizacija za prehrano in kmetijstvo (Food and Agricultural Organisation)
RPGV	Register pridelovalcev grozdja in vina
B&B	bed&breakfast (nočitev z zajtrkom)
TKT	Turistična kmetija TONIN
MLV	'Malvazija'
RF	'Refošk'
CBR	'Cabernet sauvignon'
RM	'Rumeni muškat'
JAR	Južno Afriška Republika

1 UVOD

Primorska je znana vinogradniška dežela z dolgo tradicijo gojenja vinske trte. Na razvoj sortimenta v slovenskem Primorju so močno vplivali zemljepisni položaj in zgodovinska dogajanja tako, da je na relativno majhnem prostoru nastal bogat fond raznovrstnih sort in tipov vinske trte. Ravno tako je v Slovenski Istri vedno več ljudi, ki razvijajo nove pridobitne dejavnosti, kot so dopolnilne dejavnosti na kmetiji, kjer bi lažje prodali svoje proizvode.

1.1 IZHODIŠČE ZA RAZISKAVO

Človek se v sodobnem svetu posveča le najbolj splošnim znanim stvarjem. Tako je tudi pri vinu, trti in dopolnilnih dejavnosti na kmetiji (turistične kmetije), kjer se večina poslužuje le najbolj poznanih. Pozabljamo na našo raznolikost in lokalne posebnosti. V gospodarsko razvitih evropskih deželah so že pred časom spoznali, da imata kmetijstvo in z njim podeželje ob pridelavi hrane in pijače še druge enako pomembne naloge. To so zlasti varovanje osnov življenja in s tem rodovitnost zemlje, kulturne krajine, pitne vode in zraka.

Vse več Slovencev se zaveda, da ima podeželje s svojo izjemno pestrostjo in kulturnim bogastvom neprecenljiv pomen za uveljavitev Slovencev v Evropi in Svetu. Vse to se bo lahko ohranilo le če bomo Istrani ostali poseljeni in če bomo tako naprej negovali in razvijali istrske običaje, obrti, kulturo in ostalo, kar krasi našo in sočasno evropsko kulturo.

Slovenskemu vinogradniku ni težko obdelovati vinske trte v razmerah, ki jih ponuja narava, saj predstavlja gojenje trte na nek način statusni simbol marsikaterega Slovenca. Le malo vinogradniških dežel se lahko pohvali s tako pestrim izborom vin na tako majhnem ozemlju, kot sta Istra in Slovenija.

Raznolikost vinske ponudbe, avtohtona kulinarika in izjemna lepota Slovenske Istre so odlike, ki jih velja izkoristiti kot dopolnilni vir dohodka na majhnih kmetijah. Turizem na deželi, ki ima po izkušnjah nekaterih evropskih dežel veliko prihodnost, predstavlja nasprotje množičnega turizma v turističnih krajih. Njegova posebnost je v individualnosti, usmerjeni ponudbi in razpršenosti ponudbe po širšem območju. Med oblikami turistične ponudbe na deželi so tudi vinske ceste, kot učinkovita in posebna oblika trženja kmetijskih proizvodov na vinorodnih območjih.

1.2 NAMEN RAZISKAVE

Temeljni cilj naloge je dokazati pomembnost vključevanja, v ospredju vinogradništva in drugih pridelovalnih panog, v ponudbo turističnih kmetij v Slovenski Istri.

Med obiskovalci bomo analizirali poznavanje vinske trte, poznavanje sort vinske trte, vinarske sposobnosti. Skušali bomo ugotoviti prepoznavnost Turistične kmetije TONIN med obiskovalci, tako med starimi kot tudi med novimi. Analizirali bomo profil potrošnika oziroma obiskovalca in njegove želje ter potrebe po storitvi. Ugotavljali bomo kvaliteto storitev Turistične kmetije TONIN. V nalogi bomo naredili tudi finančno analizo celotne Turistične kmetije TONIN in primerjavo med letom 2007 in letom 2011.

1.3 DELOVNA HIPOTEZA

Z nalogo bi radi potrdili ali zavrnili hipoteze,

- a. da je vinogradništvo eden izmed ključnih dejavnikov v ponudbi turistične kmetije,
- b. da so vinogradništvo in druge pridelovalne panoge v ponudbi turistične kmetije ekonomsko upravičene,
- c. da je zanimanje med obiskovalci, za pomoč na kmetiji, vedno večje in da
- d. so obiskovalci turistične kmetije zadovoljni z obiskom.

Slika 1: Slika Turistične kmetije TONIN - spredaj

2 PREGLED OBJAV

Poznavanje problematike vinogradništva in ponudbe turističnih kmetij v Slovenski Istri kot dopolnilna dejavnost je ključnega pomena, da lahko poskušamo pospešiti prodajo proizvodov na turističnih kmetijah z dopolnilno dejavnostjo. Po podatkih (marec 2009) kmetijske svetovalne službe Kmetijsko gozdarskih zavodov Slovenije, je v Sloveniji registriranih 630 turističnih kmetij, od tega je:

- 270 izletniških kmetij,
- 94 vinotočev,
- 27 osmic in
- 239 turističnih kmetij z nastanitvijo.

Vse navedene kmetije imajo skupaj 26300 sedežev in 3100 ležišč (Združenje turističnih kmetij Slovenije, 2012).

V Slovenski Istri, ki je po naši rajonizaciji eden od štirih vinorodnih okolišev vinorodne dežele Primorska, je registriranih 26 turističnih kmetij in 1106 vinogradnikov (Brdnik, 2012). Glede na velik delež vinogradnikov, lahko sklepamo, da je delež turističnih kmetij majhen. Sklepamo lahko, da je potencial za širitev turističnih kmetij tu zelo velik in da je še veliko rezerv za združevanje vinogradništva in turističnih kmetij.

2.1 DEFINICIJA KMETIJE

Kmetija je oblika kmetijskega gospodarstva, na katerem se eno ali več gospodinjstev ukvarja s kmetijsko dejavnostjo. Člani ali članice kmetije so fizične osebe, ki so člani gospodinjstva po predpisih o prijavi prebivališča in so starejši od 15 let (Zakon o kmetijstvu, 2008).

2.1.1 Dopolnilna dejavnost na kmetiji

Na spletni strani Ministrstva za kmetijstvo (2012) je dopolnilna dejavnost na kmetiji opredeljena kot: "S kmetijstvom oz. gozdarstvom povezana dejavnost, ki se opravlja na kmetiji in omogoča kmetiji boljšo rabo njenih proizvodnih zmogljivosti ter delovne sile družinskih članov (za družinske člane se štejejo vsi člani družine, ki prebivajo in delajo na kmetiji in niso najeta delovna sila). Pod dopolnilno dejavnost na kmetiji gre razumeti različne dejavnosti - od predelovanja kmetijskih pridelkov do turizma" (Državni portal RS, 2010).

2.1.1.1 Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji

Nosilec dopolnilne dejavnosti na kmetiji je lahko fizična oseba, ki je lastnik, zakupnik ali drugačen uporabnik kmetije in se za svoj račun ukvarja s kmetijsko dejavnostjo ter je za to ustrezno usposobljen (Državni portal RS, 2010).

2.1.1.2 Pridobitev dovoljenja za izvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji

Vlogo za pridobitev dovoljenja za izvajanje dopolnilne dejavnosti na kmetiji mora nosilec dejavnosti vložiti na ustrezno upravno enoto, v kateri je kmetija ali njen večinski del. Dopolnilna dejavnost se na kmetiji v celoti ali delno izvaja na zemljiščih ali v objektih, ki jih ima nosilec dopolnilne dejavnosti ali družinski član v lasti, najemu ali zakupu, ali v skupnih objektih, razen tistih vrst dopolnilnih dejavnosti pri katerih se določena opravila teh dejavnosti izvajajo izven kmetije.

Takšna kmetija mora imeti v lasti najmanj 1 ha ali v zakupu 5 ha primerljivih površin po podatkih iz zemljiškega katastra. 1 ha primerljivih površin pomeni 1 ha njiv oziroma 2 ha travnikov oziroma ekstenzivnih sadovnjakov oziroma 4 ha pašnikov oziroma 0,25 ha plantažnih sadovnjakov ali vinogradov oziroma hmeljišč oziroma 0,2 ha vrtov, vključno z zavarovanimi prostori pri pridelavi vrtnin oziroma 8 ha gozdov oziroma 5 ha gozdnih plantaž ali 6 ha barjanskih travnikov oziroma drugih površin (Državni portal RS, 2010).

2.2 OBLIKE TURISTIČNIH DEJAVNOSTI NA KMETIJI

Turistična dejavnost se deli na gostinsko in negostinsko dejavnost.

2.2.1 Oblike gostinske dejavnosti na kmetiji:

- Kmetija z nastanitvijo
- Izletniška kmetija
- Vinotoč
- Osmica
- Planšarija

Kmetija z nastanitvijo

Za nastanitev lahko kmetija ponuja sobe, stanovanje ali apartmaje in prostor za kampiranje. Svoje storitve ponuja v obliki nočitev z zajtrkom, celodnevne oskrbe na osnovi polpenziona ali polnega penziona in v primeru ponudbe apartmajev v obliki najema apartmaja. Na kmetiji je mogoče urediti prostor za kampiranje, ki gostom nudi prostore za

postavitve avtodomov, šotorov, počitniških prikolic in hišic ter osebnih avtomobilov ali pa nastanitev v že postavljenih šotorih, počitniških prikolicah in hišicah.

Pri nastanitvi v apartmaju ali kampu lahko kmetija nudi oskrbo z lastnimi pridelki. Za prenočevanje lahko na kmetiji uredimo skupna ležišča. Možnosti za to so na neizrabljenih podstrešjih in v drugih prostorih obstoječih turističnih kmetij in so primerne za sprejem skupin otrok, tabornikov, planincev (Kulovec, 2002; Krašovec, 2008).

Slika 2: Primer apartmaja na Turistični kmetiji TONIN

Izletniška kmetija

Ponuja hrano in pijačo, ne nudi pa prenočišč. Izletniška kmetija lahko nudi jedi iz domačega vrta, doma pridelane in predelane pijače, napitke, ustekleničeno in mineralno vodo. Pristojni organ samoupravnega lokalne skupnosti lahko dovoli kmetu, da nudi tudi kupljeno pijačo (Kulovec, 2002; Krašovec, 2008).

Slika 3: Doma pridelani suho mesnati izdelki, vložena zelenjava in domače testenine

Vinotoč in osmica

Gre za dve obliki strežbe in prodaje lastnega vina in drugih doma pridelanih alkoholnih in brezalkoholnih pijač. Medtem ko lahko v vinotoču prodajajo in strežejo hrano in pijačo čez vse leto, seveda dokler imajo svojo lastno pijačo, so osmice lahko odprte največ dvakrat na leto do deset dni. Osmice izhajajo še iz časa Marije Terezije in so razširjene predvsem na Primorskem. Zakonski predpisi določajo, da lahko vinotoč nudi hladne prigrizke, domač kruh in domače pecivo ter lastno vino, druge alkoholne in brez alkoholne pijače ter mineralno in ustekleničeno vodo. Osmice lahko poleg naštetega ponujajo tudi eno tipično krajevno jed (Kulovec, 2002; Krašovec, 2008).

Planšarija

Planšarija lahko ponuja: sir, mleko, mlečne izdelke in hladne prigrizke, doma pridelane alkoholne in brez alkoholne pijače, tople in hladne napitke in eno domačo jed iz kotlička. Na planšariji se nudijo jedi in pijače le v času pašne sezone, ki jo potrdi pašna skupnost za tekoče leto (Kulovec, 2002; Krašovec, 2008).

2.2.2 Oblike negostinske dejavnosti na kmetiji:

- Ogled kmetije in njenih značilnosti ter ogled okolice kmetije,
- Prikaz vseh del iz osnovne kmetijske in gozdarske dejavnosti,
- Prikaz vseh del iz ostalih vrst dopolnilne dejavnosti na kmetiji,
- Turistični prevozi potnikov z vprežnimi vozi,
- Ježa živali,
- Uporaba žičnice, vlečnice, sedežnice,
- Oddajanje športnih rekvizitov,
- Oddajanje površin za piknike.

Naštete oblike niso povezane s ponudbo hrane in pijače.

Slika 4: Prostor za piknike v dolini reke Dragonja

2.2.3 Pogoji glede kakovosti ponudbe turistične kmetije

Kakovost storitev na turističnih kmetijah z nastanitvijo je označena z jabolki, in sicer z eno, dvema, tremi ali štirimi. Večje število jabolk zagotavlja višjo kakovost in večji obseg storitev. Z označitvijo kakovosti je izražena urejenost kmetije kot celote, največji poudarek je namenjen urejenosti prostorov, kjer se zadržujejo gostje, vključena pa je tudi kakovost in pestrost jedi in pijač ter izbira možnosti za preživljanje prostega časa. Kakovost ponudbe turističnih kmetij vsake 3 leta preverja pristojna inštitucija (Kakovost, 2012).

Preglednica 1: Kategorizacija turističnih kmetij.

	1 jabolko preprosto opremljene sobe s skupno kopalnico in WC
	2 jabolki dobra ponudba kmetije, preprosto opremljene sobe (najmanj polovica jih ima lastno kopalnico in WC)
	3 jabolka zelo dobra ponudba kmetije, dobro opremljene sobe (večina z lastno kopalnico in WC)
	4 jabolka Zelo dobra ponudba kmetije, nadstandardna opremljena soba (vse sobe s svojo kopalnico in WC). V ponudbi je tudi animiran program na kmetiji, opazovanje in sodelovanje pri delu na kmetiji, veliko možnosti za aktivnosti na kmetiji.

2.3 DOSEDANJE RAZISKAVE EKONOMIKE POSLOVANJA TURISTIČNIH KMETIJ

Turk in Rozman (2002) sta ugotavljala ekonomsko upravičenost proizvodnje sadnega žganja na konvencionalnih kmetijah. Proizvodnja sadnega žganja je ena od mnogih možnosti za predelavo na nivoju kmetije. Informacija o ekonomski upravičenosti proizvodnje sadnega žganja je dobrodošla predvsem za proizvajalce, ki nameravajo šele začeti omenjeno proizvodnjo. Avtorja sta izdelala simulacijski stroškovni model za proizvodnjo slovenskega sadnega žganja iz več vrst sadja (slive, hruške in breskve). Predmet študije je bil pripraviti podlago za odločitev glede podpor v sadjarstvu, prikazati stroške, ki nastajajo s proizvodnjo na nivoju kmetije in izračunati kazalnike ekonomske upravičenosti proizvodnje sadnega žganja. V študiju je bila računana tudi prelomna cena in prelomna točka proizvodnje za posamezno vrsto sadnega žganja.

Pažekova (2006) je obravnavala problematiko dopolnilnih dejavnosti z vidika odločanja, kjer je bil eden od ključnih parametrov analize tudi ekonomski parameter. V analizo so bile vključene predvsem kmetije, ki se ukvarjajo s predelavo kmetijskih pridelkov na kmetiji v okviru dopolnilne dejavnosti.

Kmečki turizem v Evropi obstaja že kar nekaj časa. V zadnjem času je povečal svoj pomen v smislu povečanja vira dohodka za kmečko prebivalstvo. Leta 1982 sta Ekonomska komisija Združenih narodov (ZN) ter Komisija za prehrano in kmetijstvo pri Združenih narodih (FAO) pripravili simpozij za preučevanje učinka turizma na kmetijstvo in možnosti povezovanja teh dveh panog v eno za razvoj podeželja. Z nacionalnim popisom nočitev z zajtrkom (B&B) v podeželskih območjih Izraela je bila ugotovljena značilnost izvajalcev kmečkega turizma in gostov. S primerjavo rezultatov te študije s tistimi, ki potekajo v Evropi in Severni Ameriki, je bilo mogoče sklepati, da je kmečki turizem v številnih pogledih, vendar ne v vseh, podoben povsod po svetu. Tako kot kmečki turizem drugod po svetu so tudi v Izraelu omogočili lastnikom takih kmetij, da so lahko zaradi dohodka iz tega dela ostali doma na kmetiji (Dernoi, 1983).

Pri popisu je bilo ugotovljeno tudi, da majhna kmetija, ki obratuje samo en del koledarskega leta, ustvarja majhen dohodek. Takšne počitnice so privlačne predvsem za mlade družine z otroki, za takšne, ki živijo pri starših in ki imajo visokošolsko izobrazbo z nadpovprečnimi dohodki (Fleischer, 1997).

Študija Eadingtona (1991) predstavlja vlogo ekonomske analize v povezavi s turizmom z uporabo ekonomske logike in orodja, kot so teorija potrošnika in proizvodnje, tržna struktura, deduktivno modeliranje, analiza stroškov in koristi in ekonomične analize. Vse našteto je povezano s turizmom. Gospodarski vidiki turizma zagotavljajo vpogled v vrsto podatkov, zbranih v organizaciji ter razlago za boljše razumevanje trgov turizma, napovedi in pomoč pri političnih odločitvah glede dodelitve finančnih sredstev.

Promocija in spodbujanje malih turističnih kmetij je primerna oblika gospodarskega razvoja podeželskih območij, vendar pa je vpliv spodbujanja včasih sporen. Da bi preučili to vprašanje, je predstavljena empirična analiza javne podpore za majhna turistična podjetja oziroma kmetije na podeželskih območjih v Izraelu. Z uporabo orodja stroškovne učinkovitosti ter analizo stroškov in koristi ter javne pomoči za to vrsto dejavnosti je študija pokazala, da lahko takšne kmetije ustvarijo velike donose. Poleg tega obravnava metodološka vprašanja pri tej vrsti analize in predstavlja politične posledice, ki nastanejo zaradi primernosti različnih oblik turistične dejavnosti na podeželju (Fleischer in Felsenstein, 1998).

Raziskava, ki so jo izvedli Rozman in sod. 2009, obravnava kakovost in storitve na turističnih kmetijah. Osrednje metodološko orodje, ki je bilo uporabljeno v raziskavi, je bil DEXi (računalniški program za večparametrsko odločanje). Raziskava je bila izvedena na sedmih turističnih kmetijah. Na podlagi podatkov iz vprašalnika gostov in gospodarjev analiziranih turističnih kmetij je bilo ugotovljeno, da je turizem na kmetiji pomembna dejavnost za ekonomsko varnost na kmetiji. Rezultati raziskave so za vsako posamezno turistično kmetijo pokazali tudi možne izboljšave oziroma analizo scenarijev.

2.4 VINOGRADNIŠTVO IN VINSKE CESTE KOT ELEMENTA RAZVOJA PODEŽELJA

Vinogradništvo v Slovenski Istri sooblikuje pestrost podeželja, saj smo dežela z dolgo vinogradniško tradicijo in precej vinogradi, po RPGV 1694 ha, glede na rabo pa 2419 ha. Ljudje so spoznali, da kmetijstvo ne more biti edini vir za preživljanje na podeželju. Tako so se odprla vprašanja razvoja dopolnilnih dejavnosti, ki bi podeželju dajale dodatni dohodek (Mavrič in sod., 2012).

Ena od razvojnih dejavnosti je turizem na deželi. Osnovna odlika tega je nasprotje koncentriranemu, množičnemu turizmu v razvitih turističnih krajih. Kajti turizem je v tem primeru dopolnilna, ne pa glavna dejavnost, s poudarkom na individualnosti, usmerjeni ponudbi in razpršenosti ponudbe po širšem območju (Idejni..., 1993).

Med oblikami turistične ponudbe na deželi so tudi vinske ceste, kot posebna oblika trženja kmetijskih proizvodov. Ponudba ob vinskih cestah ni omejena samo na kmetijske pridelke. Trži se celotna pokrajina, z vsemi naravnimi in kulturnimi znamenitostmi, zgodovino, tradicijo in posebnostmi.

Ponudba na vinski cesti predstavlja dopolnilno dejavnost kmetijski pridelavi in je eden od načinov vzpodbujanja razvoja določenega območja. Hkrati je to oblika trženja kmetijske pridelave in torej oblika povezanosti kmetijstva s turizmom.

Smisel vinske ceste je v tem, da se vino, pojmovano kot kulturna dobrina in ne le kot kmetijski proizvod, prodaja na mestu, kjer se prideluje. S tem približamo gostu svojevrstnost vsakega vina in vinogradnika, posebnost določenega vinorodnega območja skupaj s kulturo, kulinariko in rustiko. Zato je pomembno ponudbo organizirati tako, da bo gost imel priložnost doživeti vinorodno pokrajino v vseh njenih razsežnostih. Vsako vinsko cesto ali vinorodno območje je potrebno obravnavati in predstavljati kot posebno, zaključeno območje z lastnimi in svojevrstnimi značilnostmi. Zelo pomembno je vzpodbuditi vinogradnike k ohranjanju regionalnih sort vinske trte.

2.4.1 Istrska vinska cesta

Istrska vinska cesta vinorodnega okoliša Slovenska Istra, oziroma Šavrinski hribi leži v neposrednem zaledju slovenske obale in je že zaradi tega privlačna in zanimiva tako za turiste kot obiskovalce. Istočasno predstavlja tudi edino pravo mediteransko pokrajino v Sloveniji, s svojstveno klimo, rastlinjem in kulturno krajino, ki je prijetna in zanimiva za ogled čez vse leto. Tukaj najboljše uspevajo vina, ki so danes tudi trend v svetu - bogata, polna, sveža in pitna vina.

Z razliko od nekaterih drugih okolišev so tu glavne sorte še vedno stare, tipične, lahko rečemo avtohtone Istrske sorte, 'Malvazija', 'Refošk', 'Rumeni muškat' in 'Maločrn'. Mediteranska prehrana, ki sloni na skromnih a pestrih in raznolikih jedeh, velja za zdravo prehrano. V času, ko zdravje postaja vedno večja vrednota, je to pomembna prednost. Tu uspeva izvrstno oljčno olje, ki sodi med najboljša tovrstna olja, je zelo iskano v zdravi prehrani, tu dozorevajo zgodnje sadje in zelenjava, češnje, fige in mandlji. Primerjava z veliko bolj znamenito francosko Provanso ali italijansko Toskano se zato ponuja kar sama po sebi. Prav tako posebno - mediteranska je krajina s svojimi naravnimi zanimivostmi, s pestro razgibanim profilom, ki se dvigne do 400 metrov visoko nad morjem in spušča v doline rek in njihovih hudourniških pritokov.

Kulturno dediščino in ljudsko izročilo tega dela Istre je oblikovalo srečevanje dveh velikih evropskih kultur, slovanske in romanske. Srednjeveški gospodarji so vtisnili trem obalnim mestom svojstven pečat beneškega razkošja in bogastva. Vasi v zaledju pa so njihov kontrast: hiše so revne in skromne, vendar v marsikaterem kraju povezane v zanimive ulične nize. V lepih, kamnitih zidovih varujejo skrivnosti ne tako davne preteklosti in ljudi, ki so v njih bivali in se borili za preživetje na tej sušni in skromni zemlji. Ruševine gradov oziroma utrjenih vojaških postojank po kraškem robu in v notranjosti pričajo, da je bilo to ozemlje v svojem času strateško pomembno in ga je bilo treba tudi na ta način varovati pred sovražniki.

V vinsko cesto so vključene kmetije, gostinski lokali, oljarne, domači in umetni obrtniki, vinoteke in nosilci drugih dejavnosti, ki dopolnjujejo vinsko - turistično ponudbo, značilno in tipično za to območje. Zaradi razsežnosti okoliša ni bilo mogoče izpeljati neke idealne, zaokrožene vinske ceste, pač pa je razdeljena na odcepe in krake, ki vodijo obiskovalce do posameznih zanimivih krajev (Mestna..., 2012).

2.4.1.1 Vinski turizem

Vinski turizem lahko opredelimo kot "obisk vinogradov, vinskih kleti in vinskih prireditev, kjer sta pokušina vina in odkrivanje značilnosti vinske regije primarna motivacijska dejavnika za obiskovalce" (Hall in sod., 2000). Če na kratko povzamemo omenjeno

opredelitev, lahko rečemo, da je vinski turizem osnovan na posebnem interesu za vino, ki pa lahko izvira iz treh dejavnikov, in sicer: kraja (vinska regija), aktivnosti (degustacija vina) ali obeh.

Vinski turizem je pomemben za povezovanje vinogradništva in turizma. Vino in turizem sta povezana že dolga leta, toda šele pred kratkim je ta povezava oziroma odnos postal formalno priznan tudi s strani države. Ravno zaradi tega, obstaja velika mera nezaupanja, neznanja in predvsem nerazumevanja glede tega, kako lahko vino in turizem sodelujeta ter prinašata pozitivne učinke drug drugemu.

Za turizem sta vino in vinogradništvo pomembni komponenti privlačnosti posameznega kraja in lahko predstavljata velik motivacijski dejavnik za obiskovalce. Za vinogradništvo je vinski turizem pomemben način za vzpostavitev dobrih odnosov s kupci. Poleg tega pa lahko vinar neposredno proda vino obiskovalcem kar v vinski kleti. Takšen turizem je zanimiv predvsem za manjše vinarje in vinogradnike in je pomemben dejavnik njihovega uspeha. Vinski turizem je lahko zelo močen inštrument za povečanje ugleda in za trženje vin, ki se regionalno razlikujejo (Hall in sod., 2000).

Vinski turizem:

- poveča prestiž in ugled vin, predvsem visoko kakovostnih;
- daje priložnost za vzpostavitev zaupanja v proizvod in samega vinarja ter spodbuja odgovornejšo rabo vina (kulturno pitje);
- poveča možnost prodaje vina kar v vinskih kletih in odpira druge kanale prodaje;
- omogoča spoznavanje regionalnega prostora, tamkajšnje hrane in kulture.

Vinski turizem je posebej aktualen tudi za Slovenijo, saj pomeni novost v turistični ponudbi. Ni vezan samo na vinske ceste, temveč na območje celotnih vinogradniških pokrajin in okolja v njih, zgodovino vinarstva, zidanice, vinske kleti, negovanje vinske tradicije in drugo. To je področje delovanja turističnih in vinogradniških društev, drugih nosilcev in občin (Program dela turistične zveze Slovenije, 2001).

V okviru vinskega turizma je potrebno spodbujati kakovostno ponudbo domače kulinarike in vina, organizacijo prireditev, tekmovanja, strokovna srečanja, sodelovanje turističnih in vinogradniških društev in podobno.

2.5 ZGODOVINA NASTANKA TURISTIČNE KMETIJE TONIN

Zgodba domačije sega v davno obdobje leta 1918, ko se je Anton Pucer – t.i. TONIN, po 1. Svetovni vojni vrnil iz Rusije. V centru vasi Puče je prodal hišo in hlev ter z denarjem

kupil parcelo, na kateri je sezidal hišo iz kamna in blata. Pregradne stene so bile sestavljene iz kanel. Na omenjeni parceli stoji trenutno Turistična kmetija TONIN, skupaj z dvema gospodinjstvoma.

Slika 5: Originalna slika kmetije Tonin iz leta 1950

Po poroki je skupaj z ženo Antonijo vzgojil sedem otrok, tri hčerke in štiri sinove. Preživljali so se skromno, pretežno samo s kmetijo. Tonin je kot nepismen imel v delu hiše tudi vaško gostilno. Antonija je z oslom tovorila razno blago iz Istre v Koper in v Trst ter nazaj. Tovorila je oljčno olje, vino, jajca, žive kokoši, žganje, blago, pralna sredstva, sladkor, sol. Zaradi skromnega življenja in tedanje revščine, so se otroci razkropili po vsem svetu.

Edini sin, ki je ostal doma je bil Valerij, ki se je izučil za čevljarja. Leta 1951 se je poročil z Josipino. Rodila sta se jima dva otroka, prva je bila Ivanka in potem še Nevijo. Tonin se je veliko posvetil Neviju in vedno upal, da bo nekega dne prevzel kmetijo. Po tihi obljubi se je to tudi zgodilo. Vendar je bil dolga leta delež dedičev ovira pri razvoju kmetije, saj zaradi nasprotovanja dedičev obnova ni bila možna in vse je počasi propadalo. Leta 2002 smo se z dediči dogovorili in odkupili njihove deleže. Oktobra 2005 smo začeli z rušenjem in s pomočjo EU sredstev ter veliko mero lastnega deleža in kreditov, dela zaključili septembra 2006. Sedaj služi obnovljena stara hiša skupaj s preostalo kmetijo Neviju in njegovim družinskim članom, kot dopolnila dejavnost. Nevijo dela v podjetju Vinakoper, njegova žena Breda (moja mama) pa kot vzgojiteljica v vrtcu. Sam sem zaposlen za polovični delovni čas na Društvu oljkarjev Slovenske Istre. Pri lažjih vrtnih delih pomagata tudi noni, ki se v delo na kmetiji vključujeta po svojih močeh.

Družinska vizija je ponuditi turistom doma pridelano vino in oljčno olje, tropinovec, skuhati z lastnimi vrtninami dobro istrsko hrano v katero "stopi" tudi noga – pršut – iz

našega hleva, ter ponuditi posladek iz lastnega sadovnjaka. Obogatiti jedilnik s kruhom iz doma pridelane pire in pšenice ter vsemu dodati prijazno besedo ali toplo prenočišče, vse to ustvarja občutek domačnosti. Travniki z igrali je za sprostitev namenjen tako otrokom kot odraslim, vrt in oljčnik za počitek in oddih. Idilo včasih preseka oglašanje oslov, rezgetanje ponija ali nizek prelet lastovice.

Slika 6: Prikaz polnega "badnja" domače istrske hrane in travnik za otroke z igrali

Na Turistični kmetiji TONIN je ostalo kar nekaj nepozabnih prireditev in srečanj. Če samo omenimo par večjih in lepših dogodkov, lahko naštejemo: Literarni večer v oljčniku, ki se ga je udeležilo 350 ljudi, predstavitev nove CD plošče Slavka Ivančiča (90 oseb), Kulinarčna delavnica za 120 oseb, praznovanje 50. rojstnega dne mame Brede (120 oseb), Klobasjada z 80 obiskovalci, prireditev od Vinarja do oljkarja (50 oseb) in veliko zaključenih družb, izletnikov ter gostov v apartmajih.

Slika 7: Tekmovanje za najboljšo klobaso 2012

3 MATERIAL IN METODE DELA

V obdelavo smo vzeli Turistično kmetijo TONIN, ki leži v vasi Puče, v osrčju Slovenske Istre. Ta del Slovenije, ki leži na skrajnem jugozahodu, srečujemo v literaturi pod različnimi imeni: Šavriška brda, Koprsko primorje in po novi regionalizaciji Slovenije Koprška brda. To je območje, ki pokriva vse tri obalne občine: Koper, Izola in Piran.

Od tod izhaja tudi izrazita značilnost istrske krajine, t.j. izjemna reliefna razgibanost. Pretežni del Slovenske Istre sestavlja flišno gričevje, ki se postopno vzpenja od morja proti notranjosti in je preprejeno z dolinami in dolinicami, hudourniški grabni in grapami. Tako so doline ob zgornjih delih potokov ozke in strme, ob spodnjih pa široke. Večja reka na tem območju je Dragonja, ki je hkrati mejna reka med Slovenijo in Hrvaško.

Vas Puče je značilna istrska vas. V njej se je ohranila značilna istrska arhitektura in istrski običaji. Obdelovalne površine naše kmetije ležijo v bližnji okolici vasi.

3.1 TURISTIČNA KMETIJA TONIN

Turistična kmetija Tonin se nahaja na koncu vasi Puče z ustreznim dvoriščem, murvami in mandljem, na nadmorski višini 260 m. Celotna kmetija je velika 12 ha od tega dobrih 5 ha predstavljajo vinogradi, 1 ha oljčniki, 1 ha travinje, 1 ha njive in ostali 4 ha so gozdovi. Kmetija je mešana, primarno se ukvarja z vinogradništvom in oljkarstvom. Na travinju se prideluje krma za živali, njiva je primerna za pridelavo domače zelenjave za goste na kmetiji in krme za prašiče. Vse površine se obdeluje strojno. Ker je v Slovenski Istri veliko sončnih dni in povprečno dovolj padavin je rastna doba dolga. Starša in jaz smo redno zaposleni, vsak ima svojo službo. Vir dohodka, ki nastane s prodajo grozdja, oljčnega olja, češenj, jajc, pirine moke, vloženih domačih vrtnin in še veliko drugih doma pripravljenih stvari bi lahko bil dovolj za preživetje štiri članske družine (z upoštevanjem prihodkov kmečkega turizma).

Na kmetiji poteka sonaravna reja živali, torej sistem kmetovanja ni intenziven. Redimo 3 prašiče in 20 kokoši. Za turistično popestritev imamo še dva oslička ter ponija.

Rastlinska pridelava poteka večinoma v vinogradu, kjer pridelujemo avtohtono 'Malvazijo' (MLV), 'Refošk' (RF), 'Cabernet sauvignon' (CBR), 'Rumeni muškat' (RM) in staro lokalno sorto 'Maločrn'. V oljčnikih imamo avtohtono 'Istrsko belico', 'Leccino', 'Pendolino', 'Bugo', 'Črnico'. Na približno 0,5 ha pridelamo svojo piro in na ostalem 0,5 ha pa pridelamo zelenjavo, ki jo uporabimo pri kuhanju na turistični kmetiji in nekaj za krmo prašičev. Gozd je namenjen pridelavi drv za lastno uporabo.

3.2 OBSEG VINOGRADOV NA TURISTIČNI KMETIJI TONIN

Turistična kmetija TONIN (TKT) ima v obdelavi 5 ha vinogradov, od tega ima 2,5 ha v lasti in ostalo v najemu od Sklada kmetijskih zemljišč. Vinogradi se raztezajo od Sečovelj pa do okolice kmetijskega gospodarstva in so razpršeni na 4 parcelah. Glede na različno starost vinogradov je število trsov na ha zelo neenakomerno. Na parceli velikost 1,4 ha imamo cca 4800 trsov 'MLV', kjer smo trte iz prosto viseče gojitvene oblike preoblikovali v sylvoz in je vsaka druga vrsta obdelana. Na drugi parceli, ki meri 0,7 ha imamo gojitveno obliko enojni guyot z 2710 trsov 'MLV', tu imamo zatravljen medvrstni prostor. Na parceli, ki meri 2,4 ha je posajenih 8565 trsov, od tega je 6165 trsov v obliki enojnega guyot, ostalih 2400 trsov je vzgojenih v sylvoz obliki. V sortimentu imamo 1985 trsov 'MLV', 2800 trsov 'RF', 2600 trsov 'CBR', 980 trsov 'RM' in 200 trsov sorte 'Maločrn', kjer je 'CBR' zatravljen (zaradi bujne rasti in erozije tal) ostalo pa je vsaka druga vrsta obdelana. Zadnja najmanjša parcela v izmeri 1500m² ima gojitveno obliko dvojni guyot, kjer gojimo 200 trsov 'MLV', 200 trsov 'RF' in 100 trsov 'RM'. Skupno je v obdelavi 16575 trsov.

Za dobro in udobno obdelavo vinogradniških in ostalih površin TKT je potrebno imeti specialno mehanizacijo. V letu 2009, se je TKT prijavila na razpis za nakup novega traktorja. Po odobreni prijavi smo se odločili, da bomo zamenjali traktor Newholand TN 75N, letnik 2002 za novega, še bolj moderniziranega. TKT razpolaga sedaj s skoraj novim traktorjem Newholand T4050, vršičkarjem letnik 2004, okoplanikom za trte letnik 2000, pršilnikom letnik 1998, dvema mulčarjema (140 in 160 cm), dvema kultivatorjema, dvema krožnima branama, dvema platojema, dvema prikolicama 4t, prekopalnikom, frezo-multikultivator Lombardini in traktorjem A. Carraro letnik 1984.

Slika 8: Okopalnik trt in vršičkar

3.3 DOPOLNILNA DEJAVNOST NA KMETIJI

Kmetija je od leta 2007 registrirana kot Turistična kmetija in apartmaji TONIN. Za takšno dopolnilno dejavnost smo se odločili zaradi možnosti dodatnega zaslužka, saj pridelkov ni bilo možno tržiti na drugačen način.

V notranjem prostoru, namenjenemu raznim praznovanjem in pogostitvam, lahko sprejmemo do 52 gostov, na idilični terasi, ki ima pogled na oljčnik in osličke ter ponija pa do 60 gostov. Ponudba kmetije temelji na kakovostni, doma pridelani hrani. Ravno zaradi tega smo odprti samo po naročilu za organizirane družbe. Na turistični kmetiji imamo tudi 2 apartmaja za 4 osebe, skupno 8 ležišč. V prihodnjih letih načrtujemo obnoviti stari skedenj in tam narediti dodatni sobi za 4 osebe, z mini wellness centrom in bazenom, kar bi pripomoglo k pestrejši ponudbi.

3.3.1 Poslovni načrt Turistične kmetije in apartmajev TONIN

Pri študiju leta 2007 sva s sošolcem Andrejem Turkom, pri predmetu Ekonomika in organizacije kmetijske proizvodnje, pripravila poslovni načrt Turistične kmetije TONIN. V poslovnem načrtu sva zajela vse stroške in prihodke. S poslovnim načrtom si bomo pomagali pri obdelavi naših podatkov in ugotavljali ekonomičnost kmetije. Primerjali bomo pridobljene podatke v letu 2007 z letom 2011. Za ugotavljanje prihodkov in odhodkov smo si pomagali s programom Microsoft Office Excel 2003. Najprej smo izdelali kalkulacije po posameznih sklopih in vse prihodke ter odhodke vnesli v Excelovo preglednico. Izračunali smo ekonomičnost, rentabilnost, dohodnino in pripravili bilanco stanja.

3.4 METODA ANKETIRANJA OBISKOVALCEV TURISTIČNE KMETIJE TONIN

Z anketnim vprašalnikom smo ocenili dosedanje uspešnost kmetije in prodiranje na trg z dopolnilno dejavnostjo, našo ponudbo in razpoznavnost, vnovično vračanje gostov na kmetijo oziroma priljubljenost le-te. Ocenili smo tudi spoznavanje in vključevanje vinogradništva v ponudbo turistične kmetije. Analizirali smo odgovore na anketni vprašalnik je bil namenjen obiskovalcem Turistične kmetije TONIN. Analizirati smo poskušali tiste dejavnike, ki so pomembni za obisk izbrane kmetije: kje so izvedeli za kmetijo, kako pogosto se vračajo na kmetijo, ali so zadovoljni z apartmaji, urejenostjo, možnostjo rekreacije itn. V drugem delu ankete nas je zanimalo znanje vinogradništva in vinarstva obiskovalcev kmetije, kjer smo poskušali izvedeti njihovo poznavanje Istrskih sort grozdja, poznavanje slovenskih vinskih pokrajin in kleti ter poznavanje vinorodnega okoliša Slovenska Istra. Anketni vprašalnik smo ponujali gostom Turistične kmetije TONIN med novembrom 2011 in majem 2012. Od sredine novembra do konca maja je

bilo izpolnjenih 55 anket. Ankete smo nato analizirali z opisno statistiko in rezultate prikazali z grafi ter preglednicami.

3.5 STATISTIČNA OBDELAVA

Podatke smo obdelali z operacijskim programom Microsoft Excel. Rezultate smo podali kot povprečne vrednosti, maksimalne in minimalne vrednosti.

Slika 9: Kamin v katerem pečemo meso in črepnjo ter šank narejen iz dog

4 REZULTATI

Turistična kmetija TONIN služi družinskim članom kot dopolnilna dejavnost, s katero si pomagamo pri prodaji domačih proizvodov.

4.1 POSLOVNI NAČRT TURISTIČNE KMETIJE TONIN

4.1.1 Vizija, strategija, cilji in dolgoročni razvoj

Po lastnih izkušnjah in potovanjih opazamo, da turistične kmetije z apartmaji postajajo vedno bolj priljubljene. Bivanje v hotelih na obali je navadno dražje kot v apartmajih v okoliških vaseh, kljub temu pa razdalja ni prevelika za občasni obisk obale. V teh vaseh je tudi več miru, tišine in čistega zraka.

Naša 10-15 letna vizija Turistične kmetije TONIN je sledeča:

- Jeseni 2012 zgraditev igrišča za balinanje,
- Naslednjo pomlad (2013) nakup 6 koles in sajenje dodatnih 50 oljk,
- V letu 2014 obnova skednja in preoblikovanje v sobe (4-6 dodatnih ležišč),
- V letu 2016 postavitev mini wellness centra in dodatna ureditev okolice Turistične kmetije TONIN
- V letu 2020 izgradnja večjega pokritega bazena na vrtu Turistične kmetije TONIN in obnova starega vinograda 1,4 ha,
- V letu 2022 razširitev prostora namenjenega praznovanju in pogostitvam za sprejem do 70 gostov.

V tem obdobju bomo poskušali kupiti še en nov traktor, pršilnik, prikolico 4,9 t, prekopalnik.

Vizija naše kmetije je turizem z delom. Stresno življenje v mestih vzbuja željo po rekreaciji, miru in stiku z naravo. Za zadovoljevanje teh potreb ponujamo delo v vinogradih, oljčniku, polju in delo z živalmi. S tem si lahko gostje plačajo del bivanja. Hkrati se tudi rekreirajo, zabavajo in naučijo kmečkih opravil. Na naši kmetiji se ponuja tudi dobra istrska hrana in pijača ter obilo zabave.

V prihodnosti bi želeli povečati število postelj v apartmajih in pridobiti čim več rednih gostov za našo kmetijo.

Izdelki in storitve:

Na kmetiji se že 20 let ukvarjamo s pridelavo in prodajo grozdja, oljčnega olja, sadja in doma pridelanih vloženih vrtnin ter žganih pijač. Del grozdja predelamo v vino in ga ponujamo na turistični kmetiji. Gostom nudimo tudi nočitve v apartmajih.

4.1.1.1 Analiza dejavnosti

Primarna dejavnost v kmetijstvu je pridelava (grozdja, sadja, mesa, zelenjave). Ta dejavnost prinaša kmetijstvu čedalje manj dohodka, zato smo se odločili, da na naši kmetiji uvedemo dopolnilno dejavnost turizma in jo skušamo razvijati ter dopolniti z dodatno ponudbo.

Do sedaj je bila glavna dejavnost na kmetiji vinogradništvo, oljkarstvo, sadjarstvo ter pridelava vrtnin in mesa, predvsem za domačo rabo.

4.1.1.2 Ocena velikosti in trendi

Naša kmetija je dopolnilna, to pomeni, da sta starša redno zaposlena. Na kmetiji, meni in mojim staršem, pomagajo še punca, dve noni, brat, stric, teta in prijatelji.

Kot vsaka kmetija je tudi naša zelo odvisna od letnih časov in naravnih dejavnikov. Z vremenskimi razmerami je povezan dodaten zaslužek, ki je zelo dobrodošel pri vsaki kmetiji. Še posebno pri naši, saj smo morali za izgradnjo novega objekta za apartmaje in zaključene družbe, vzeti kredit. Pri izgradnji objekta, je Evropska unija pomagala z nepovratnimi sredstvi, namenjenimi ohranjanju kulturne krajine (arhitekturi, vzpodbujanju tradicionalnega kmetijstva v krajih).

4.1.1.3 Analiza ciljnih trgov

Grozdje, ki ga pridelamo, prodamo v vinsko klet Vinakoper, češnje in oljčno olje ponujamo okoliškim prebivalcem. Takšen način trženja nam omogoča bližina ciljnega trga. Naše proizvode prodajamo tudi študijskim kolegom, prijateljem in naključno mimoidočim. Lokacija kmetije je na zelo pomembni strateški točki, saj je od turističnih središč (Koper, Izola, Portorož, Hrvaška Istra ter istrsko zaledje) oddaljena 20 minut vožnje, kar je za današnji čas zelo malo.

Naša ciljna skupina je predvsem mestno prebivalstvo, zlasti otroci, ki bi prihajali k nam bodisi v spremstvu staršev, starih staršev ali v okviru organiziranih izletov šol in vrtcev.

Druga ciljna skupina so turisti, ki bi se želeli seznaniti in v praksi preizkusiti z delom na kmetiji.

V prejšnjem odstavku smo opredelili ciljno skupino prebivalstva, katerim želimo ponuditi svoje usluge. Ta skupina ima na izbiro poleg nas še veliko naših konkurentov. Te potencialne kupce naših uslug je potrebno prepričati, da smo mi najboljši. Z dobro reklamo bomo delovali na otroke (ti imajo radi živali: osle, ponije, zajce, pse in mačke), odraslim bomo ponudili možnost rekreacije, dobre hrane in zabave. S kakovostno ponudbo bomo poskušali pridobiti čim več stalnih gostov.

4.1.1.4 Konkurenca

Konkurenco nam predstavljajo turistične kmetije v širši in bližnji okolici. Za Slovenijo je značilno veliko število turističnih kmetij, kar nam predstavlja veliko konkurenco, vendar manjšo kot hoteli in restavracije, saj se ljudje vedno bolj odločajo za turistične kmetije zaradi tradicionalne kulinarične ponudbe, možnosti sprehodov, stika z naravo in živalmi.

Kmetija je obnovljena v skladu s tradicionalno arhitekturo, na voljo je velik parkirni prostor, možnost raznih športnih iger na travniku. Te pozitivne lastnosti kmetije dajejo gostom zelo dober vtis, zaradi katerih se radi vračajo nazaj, kar nam daje tudi veliko prednosti pred drugimi kmetijami.

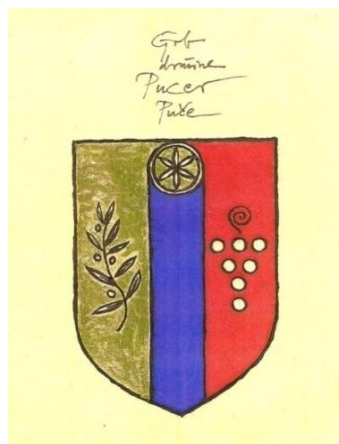
Zelo pomembna je tudi blagovna znamka, ki zagotavlja prepoznavnost in kvaliteto. Prednost pred konkurenco si bomo skušali zagotoviti z dobro kulinarično ponudbo in prijaznostjo osebja ("dobro blago se samo hvali").

4.1.1.5 Trženje

Kjer stoji nova obnovljena istrska hiša je stala stara propadajoča hiša, v kateri so živeli naši predniki, ki so se že takrat deloma ukvarjali tudi z gostinstvom. Glavna dejavnost je bilo kmetijstvo. Za dodaten zaslužek se je pranono Tonin odločil za majhno gostilno v kuhinji. Ta gostilna je bila povod mojemu očetu, sedanjemu lastniku, da se je odločil obuditi omenjene dejavnosti na naši kmetiji.

Ime turistične kmetije izhaja iz imena TONIN (pranono). Oblikovali smo tudi svoj grb, katerega pomen je opisan v nadaljevanju.

Slika 10: Grb družine Pucer.

Obrazložitev simbolov na domačem grbu:

Oljka – simbol miru, plodnosti, očiščenja moči, zmage in nagrade

Trta – vino – pijača bogov, trta in nesmrtnost

Parankola – simbol sonca

Modra barva: vodnjak, voda, morje, Mediteran

Rdeča barva: istrska zemlja – vir življenja, "velika mati"

Zlata barva: sonce, toplina, svetloba, življenjska energija

4.1.2 Proizvodnja in tehnologija

4.1.2.1 Proizvodne zmogljivosti

Vinogradi: 5 ha (2,4 ha 'Malvazija'; 1,5 ha 'Refošk'; 0,8 ha 'Cabernet Sauvignon';, 0,2 ha 'Rumeni muškat' in 0,1 ha 'Maločrn').

Oljčniki: 1 ha (Okoli 300 dreves. Sorte: 'Istrska Belica', 'Leccino', 'Črnica' in 'Pendolino').

Sadovnjak: 0,1 ha (30 dreves češenj) Sorte: 'Germersdorfska', 'Summit', 'Burlat', 'Casinova', 'New star'.

4.1.2.2 Storitvene zmogljivosti

Nočitvene zmogljivosti: 2 apartmaja (skupaj maksimalno 8 ležišč).

Gostinske zmogljivost: prostor z 52 stoli in terasa s 60 stoli.

4.1.2.3 Oprema in tehnologija

Kmetija je vključena v integrirano pridelavo grozdja in ekološko pridelavo oljk, za nadzor skrbi Bureauveritas, ki je pooblaščen s strani države. Kmetija ima primerno mehanizacijo za tako obdelavo. Delo na kmetiji je mehanizirano (okopavanje, škropljenje, vršičkanje, mulčenje, obdelava tal), kljub temu pa ostane še veliko ročnega dela (pletev in privezovanje mladik, rez, pobiranje pridelka, trgatve grozdja).

4.1.2.4 Nabava in distribucija

Potrošni material (mineralna gnojila, FFS, embalažo...) nabavljamo direktno pri veletrgovcih, ki nam blago tudi dostavijo na dom.

Grozdje prodamo vinski kleti VINAKOPER, del pa predelamo za lastno porabo in porabo ter prodajo na turistični kmetiji. Česnje prodamo v gostilne in na tržnici. Oljčno olje imamo za lastno porabo in prodajo na turistični kmetiji, trgovini na Dunaju ter v gostilni v Ljubljani. Naročila na turistični kmetiji sprejemamo preko telefona, elektronske pošte in osebno.

4.1.2.5 Potrebe po delovni sili

Vsa dela razen pobiranja pridelkov, predvsem trgatov grozdja in pobiranje oljk, opravimo z domačo delovno silo. Pri obiranjih nam pomagajo sorodniki in prijatelji. Plačilo za njihovo delo so naši izdelki (oljčno olje, vino, žganje, česnje...), nočitve, hrana ter Martinova fešta za zaključek.

4.1.2.6 Vodenje in organizacija

Kmetijo vodi (oče) Nevijo po poklicu dipl. inž. agronomije. Naslednik kmetije sem jaz, njegov mlajši sin Luka, dipl. inž. agronomije, ki s študijem še nadaljujem oziroma ga s to diplomsko nalogo zaključujem. Ostali člani so mama Breda, obe noni, stric in teta. Potrebe po dodatnih kadrih so samo ob večjih delovnih konicah in ob naročenih večjih skupinah na kmečkem turizmu, kar je problem, saj turistične kmetije ne smejo zaposlovati dodatnih ljudi.

4.1.3 Finančna analiza

Turistična dejavnost in kmetija sta vključeni v sistem DDV, kjer smo registrirani kot pavšalist. Pri turistični dejavnosti plačujemo akontacijo dohodnine v višini 25 %.

4.1.3.1 Odhodki - stroški

4.1.3.1.1 Stroški objektov

V preglednici 2, so prikazani stroški amortizacije, vzdrževanja in zavarovanja objektov. Vrednosti so enake za leti 2007 in 2011. Bivalnih prostorov nismo upoštevali pri izračunu, saj gre za osebno uporabo. Stalni stroški objektov znašajo 10 100 €.

4.1.3.1.2 Stroški nasadov

Med letoma 2007 in 2011 smo povečali površine vinogradov in oljčnikov. Na novo smo posadili 30 (0,1 ha) dreves češenj. Nasad breskev (0,7 ha) smo prestrukturirali v vinograd. Stroški amortizacije in vzdrževanja so se zaradi tega povečali za slabih 300 €. Skupni stroški nasadov za leto 2007 so bili 6948 € in za leto 2011 7423 €. Stroški nasadov so se povečali zaradi novega sajenja vinograda in oljčnika.

4.1.3.1.3 Stroški strojev

Med obdobjem 2007 in 2011 smo se uspešno prijavi na razpis "Posodabljanje kmetijske mehanizacije". Tako smo se odločili, da bomo z manjšim doplačilom zamenjali obstoječi traktor Newholand letnik 2002. Stroški traktorja niso upoštevani pri amortizaciji in vzdrževanju.

Stroški vzdrževanja, zavarovanja ter tudi shranjevanja strojev naj bi bili 3 % nabavne vrednosti strojev. Iz izkušenj vemo, da so taki stroški pretirani. Primer: Stroški traktorja naj bi bili 1350 €, vendar iz prakse vemo, da toliko denarja ne porabimo za vzdrževanje. Stroški servisa, zavarovanja, svetila, vulkanizerja in nepredvidenih stroškov se nabere približno za 500 €.

Pri strojih, kjer nismo navedli stroške amortizacije, gre za stroje, ki so že izplačani vendar jih še vedno uporabljamo, zato smo navedli tudi nabavno vrednost in tej primeren znesek vzdrževanja. Pršilnik, kultivator in krožna brana bosta drugo leto izplačana, kar pomeni da bo z naslednjim letom za 1040 € nižja amortizacija.

4.1.3.1.4 Splošni stroški

Med splošne stroške upoštevamo elektriko, vodarino, naročnine na časopise, delovne obleke in obutev, drobno orodje. To so stroški, ki nastajajo v gospodarskih objektih. Stroški so v letih 2007 in 2011 enaki ter znašajo 1582 €.

4.1.3.1.5 Spremenljivi stroški

Spremenljive stroške sestavljajo stroški gnojenja, škropljena, goriv in maziv, stroški dela, zavarovanja in drugi stroški (koli, embalaža, žica, prekrivala) in znašajo 1180 €. Skupni strošek za gorivo in mazivo (strošek maziva je 4 % stroška goriva) na celotni kmetiji znaša za leto 2007 1100€ in za leto 2011 2100€. Kot opazimo, se je strošek za gorivo v letu 2011 dvignil za 100 %. Vzrok tega je povišanje cene goriva in povečana poraba novega traktorja. Zaradi ekološkega obdelovanja oljčnikov so se tudi pri oljčnikih povečali stroški, predvsem gnojenja, škropljenja in stroški dela.

Stroški gostinske ponudbe in apartmajev znašajo 16 870 € in zajemajo vso nabavljeno hrano in pijačo, čistila, ogrevanje, vodo in elektriko, drobni inventar in delo.

4.1.3.1.6 Pregled skupnih stroškov

Preglednica 2: Pregled skupnih stroškov 2007

	Stalni stroški	Spremenljivi stroški		Splošni stroški	Vsi stroški skupaj
		Vzdrževanje	Potrošni material		
Stroški objektov *	10100 €	-	-	1582 €	
Stroški nasadov **	4735 €	2688 €	12 415 €		
Stroški strojev ***	3820 €	985 €	-		
Stroški gostinstva ****	-	-	19 850 €	-	
Stroški apartmajev ****	-	-		-	
Skupaj	18 655 €	3673 €	32 265 €	1582 €	56 175 €

Preglednica 3: Pregled skupnih stroškov 2011

	Stalni stroški	Spremenljivi stroški		Splošni stroški	Vsi stroški skupaj
		Vzdrževanje	Potrošni material		
Stroški objektov *	10100 €	-	-	1 582 €	
Stroški nasadov **	4 148 €	2 800 €	13 180 €		
Stroški strojev ***	4 200 €	1000 €	-		
Stroški gostinstva****	3 000 €	200 €	2 650 €	16 .500 €	
Stroški apartmajev ****		200 €			
Skupaj	21 448 €	4 200 €	15 830 €	18 082 €	59 560 €

*Stroški objektov so ostali nespremenjeni.

**Stroški nasadov so se v letu 2011 povečali za 272 € zaradi sajenja novega vinograda, oljčnika in češenj. Ravno zaradi tega bodo naraščali tudi prihodki od prodaje pridelkov.

***Stroški strojev so se v letu 2011 povečali za 605 € zaradi nakupa novega traktorja Newholand in dodatnega priključka – kultivator.

****Stroški gostinstva in apartmajev so v letu 2011 večji za 3385 €. Večji stroški so zato, ker je bilo več obiska turistov. Zaradi večjega obiska turistov je bila poraba vode in elektrike večji, posledično je bilo več čiščenja in vzdrževanja objekta. Znesek amortizacije

gostinskega objekta vključuje tudi opremo prostorov (pomivalna stroja, hladilniki, televizije, klime, komplet oprema kuhinje).

4.1.3.1.7 Davki in prispevki

V preglednici 4 in 5 bomo obrazložili in specificirali letne prihodke ter letne odhodke.

Preglednica 4: Davki in prispevki

Vrsta pridelave	Površina (ha)	Katastrski dohodek	
		Znesek na ha	Skupni znesek
Vinograd	5	280 €	1.400 €
Sadovnjak	1,1	590 €	649 €
Njiva	1	170 €	170 €
-	-	Prihodki	Prispevek v osnovo za izračun dohodka
Turistična kmetija		40.000 €	16.000 €
Osnova za dohodnino	-	-	18.219 €

IZRAČUN DOHODNINE

Plačilo dohodnine = osnova za dohodnino X 17 %

Izračun: $18219 \times 17 / 100 = 3097 \text{ €}$

Prihodki

Preglednica 5: Prihodki od prodaje grozdja, češenj, oljčnega olja, gostinske ponudbe in nočitev 2007

	Pridelek	Cena pridelka v €/enoto	Znesek v €	Nepovratna sredstva v €	Skupaj v €
Breskve	5.000 kg	0,50	2.500	500	3.000
Oljčnik	230 l	10	2.300	500	2.800
Vinograd	Malvazija 20.000 kg	0,40	8.000	2500	29.250
	Refošk 14.000 kg	0,75	10.500		
	CBR 9.000 kg	0,63	5.670		
	R. Muškat 800 kg	0,60	480		
	Sauv., B.P. 2.800 kg	0,50	1.400		
	Predelava - doma 3000 kg (1500 l vina)	-	700		
Vrt	-	-	200	-	200
Gostinska ponudba	1080 gostov	22	23.760	-	23.760
Apartmaji	730 nočitev	18	13.140	-	13.140
Skupaj	-	-	-	-	72.150

Prihodek od vina in vrta je ovrednoten pri gostinski ponudbi, razen vrednost zelenjave (200 €) in vina (700 €), ki jo porabimo za lastno gospodinjstvo.

Preglednica 6: Prihodki od prodaje grozdja, češenj, oljčnega olja, gostinske ponudbe in nočitev 2011

	Pridelek	Cena pridelka v €/enoto	Znesek v €	Nepovratna sredstva v €	Skupaj v €
Češnje	1.000 kg	6	6.000	100	6.100
Oljčnik	550 l	12	6.600	750	7.350
Vinograd	Malvazija 23.000 kg	0,40	9.200	2.500	30.100
	Refošk 15.000 kg	0,70	10.500		
	CBR 9.000 kg	0,60	5.400		
	R. Muškat 3000 kg	0,60	1.800		
	Predelava - doma 3000 kg (1500 l vina)	-	700		
Vrt	-	-	200	-	200
Gostinska ponudba	1334 gostov	20	26.680	-	26.680
Apartmaji	740 nočitev	18	13.320	-	13.320
Skupaj	-	-	-	-	83.750

Iz preglednic 6 je razvidno, da so prihodki v letu 2011 višji za 11600 €, to pa zato, ker smo pridelali več oljčnega olja in namesto breskev prodali češnje, ki so bolj donosne. V vinogradu nimamo več sort 'Sauvignon' in 'Beli pinot', ampak imamo več trsov 'Rumenega muškata' in 'Malvazije', ki nam prinesejo večji prihodek. Povečal se je tudi obisk turistov na kmetiji. S turistične panoge je prihodek v letu 2011 večji za 3100 €.

4.1.3.2 Bilanca uspeha

V preglednici 7 je prikazana bilanca uspeha za obdobje odplačevanja kredita.

Preglednica 7: Bilanca uspeha v času odplačevanja kredita

	ZNESEK za leto 2007	ZNESEK za leto 2011
PRIHODKI	72.150 €	83.750 €
ODHODKI	56.175 €	59.560 €
PLAČILO DOHODNINE	2.877 €	3.097 €
IZPLAČILO KREDITA ZA TURISTIČNO KMETIJO	9.960 €	9.960 €
DOBIČEK	6.118 €	11.133 €

V preglednici 8 je prikazana bilanca uspeha po odplačnem kreditu.

Preglednica 8: Bilanca uspeha po odplačanemu kreditu

	ZNESEK
PRIHODKI	83.750 €
ODHODKI	59.375 €
PLAČILO DOHODNINE	3.097 €
DOBIČEK	21.278€

KAZALCI USPEHA

Ekonomičnost (E):

E = prihodek /stroški

$$E = 83.750 \text{ €} / 62.472 \text{ €} = 1,34$$

Donosnost (D):

D = dobiček / stroški

$$D = 21.278 \text{ €} / 62.472 \text{ €} = 0,34$$

4.2 REZULTATI ANKETE

4.2.1 Populacija

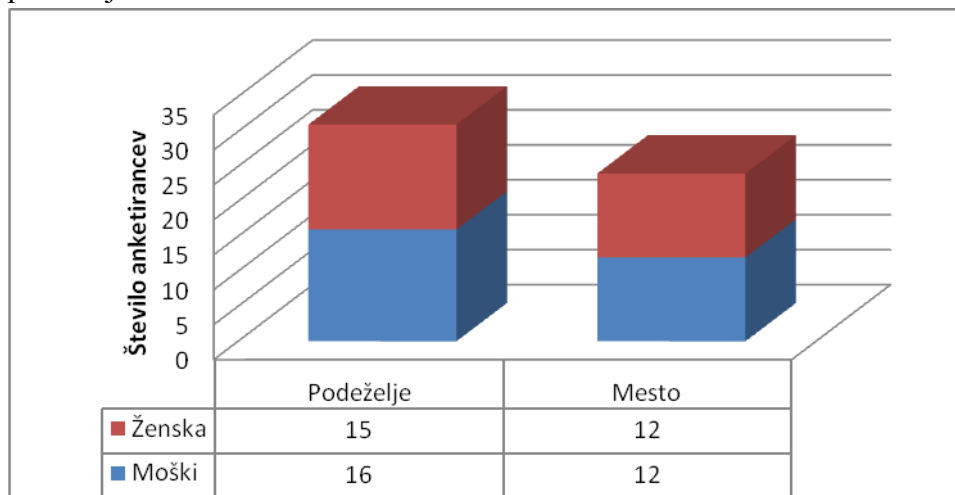
Na anketo je odgovarjalo 55 anketirancev, med katerimi je bilo 27 žensk (49 %) in 28 moških (51 %).

Preglednica 9: Število obiskovalcev kmetije po spolu, starosti, družinskem in ekonomskem statusu

Spol	Starost (leta)	Število	Status	Število	Dohodek	Število
Ženske	18 do 25		Dijak			
	25 do 35	8	Študent		Brezposelna	1
	35 do 45	10	Zaposlen	24	pod 500	1
	45 do 55	9	Brezposelna	2	500-1000	14
	55 do 65		Upokojenec	1	nad 1000	11
	nad 65					
Skupaj		27		27		27
Moški	18 do 25		Dijak			
	25 do 35	10	Študent		pod 500	2
	35 do 45	9	Zaposlen	24	500-1000	12
	45 do 55	5	Brezposeln		nad 1000	14
	55 do 65	4	Upokojenec	4		
	nad 65					
Skupaj		28		28		28

Med anketiranci, obiskovalci TKT, je največ oseb starih od 35 do 45 let. Obiskovalcev med 18 in 25 letom ni bilo, prav tako ni bilo nikogar starejšega od 65 let. Med vsemi anketiranci jih je največ zaposlenih (51), 2 sta upokojenca in 2 osebi (ženski) sta brezposelni. Med vsemi anketiranimi ženskami jih ima večina slovensko državljanstvo. Torej, 22 je Slovenk, 1 ima rusko državljanstvo, 2 imata nemško državljanstvo in 2 imata italijansko državljanstvo. Med vsemi anketiranimi moškimi ima 23 anketirancev

slovensko državljanstvo, 1 ima rusko državljanstvo, 2 italijansko državljanstvo, 1 nemško državljanstvo in 1 angleško državljanstvo. Glede na kraj bivanja je struktura anketirancev sledeča: 15 žensk živi na podeželju in so vse zaposlene, 12 jih živi v mestu, od teh je 1 brezposelna in 1 upokojena, 12 moških živi v mestu, 1 je upokojenec in 16 jih živi na podeželju.

Slika 11: Število anketirancev ločenih po spolu, glede na kraj bivanja

4.2.2 Poznavanje vinogradništva in vinarstva v Slovenski Istri

Ker menimo, da sta vinogradništvo in vinarstvo ključna za kmetijo smo ta vprašanja obdelali bolj natančno.

Preglednica 10: Poznavanje sort vinske trte

Sorte grozdja	Število odgovorov	Ženske	Moški
Malvazija	50	50%	50%
Laški rizling	53	49%	51%
Chardonnay	44	46%	54%
Refošk	52	48%	52%
Rebula	28	46%	54%
Sivi pinot	31	48%	52%
Maločrn	0	0%	0%
Rumeni muškat	28	54%	46%
Modra frankinja	30	53%	47%
Šipon	28	46%	54%
Merlot	37	46%	54%

Anketirancem je najbolj znana sorta 'Laški rizling', sledita mu 'Refošk' in 'Malvazija'. Nobeden izmed anketirancev ne pozna sorte 'Maločrn'. Anketiranci so pod točko drugo

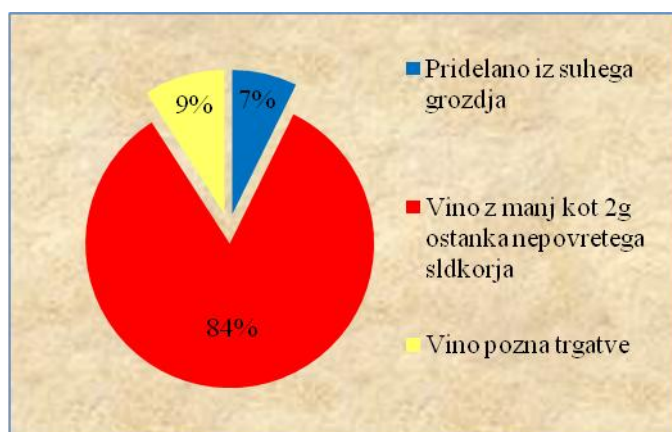

napisali, da poznajo: 'Vitovska grganija', 'Cabernet sauvignon', Cviček, 'Šmarnica' in 'Schiraz'. Iz naštetih odgovorov je možno razbrati, da je eden izmed anketirancev naštel kot sorto grozdja Cviček, kar pa vemo, da temu ni tako, saj je Cviček zvrst vin. Prav tako se poznavanje po sorti grozdja ne razlikuje po spolu.

Preglednica 11: Poznavanje sort, ki jih ne gojimo v Slovenski Istri, glede na moške in ženske

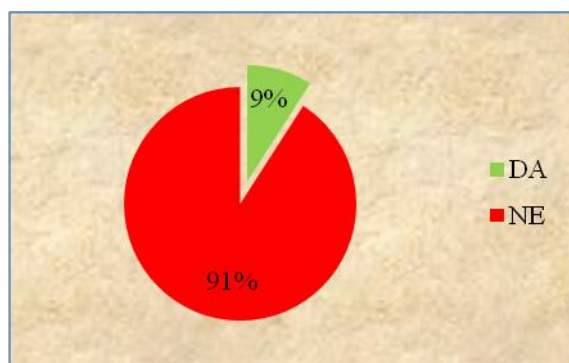
Sorte grozdja	Število odgovorov	Ženske	Moški
Malvazija	8	63%	38%
Laški rizling	35	43%	57%
Chardonnay	16	56%	44%
Refošk	0	0%	0%
Rebula	33	42%	58%
Sivi pinot	12	42%	58%
Maločrn	0	0%	0%
Rumeni muškat	20	50%	50%
Modra frankinja	43	42%	58%
Šipon	38	47%	53%
Ni opredeljen	7	57%	43%

Iz odgovorov je mogoče razbrati, da je poznavanje vinorodnega okoliša Slovenska Istra dokaj dobro. Iz odgovorov je možno razbrati, da vsi anketiranci poznajo sorto 'Refošk'. Iz vprašanja "Katere sorte grozdja že poznate" je namreč razvidno, da sorta 'Maločrn' ni znana, ker se zanjo ni nihče opredelil. 8 anketirancev je mnenja, da sorta 'Malvazija' ne gojimo v vinorodnem okolišu Slovenska Istra. Nekateri so ostali neopredeljeni, razlog za to so v anketah tudi navedli - izjavili so, da niso poznavalci in so se odgovorov raje izognili. Splošno je 'Rebula' znana kot primorska sorta, vendar splošno ni znano, da v Istri 'Rebule' ni.

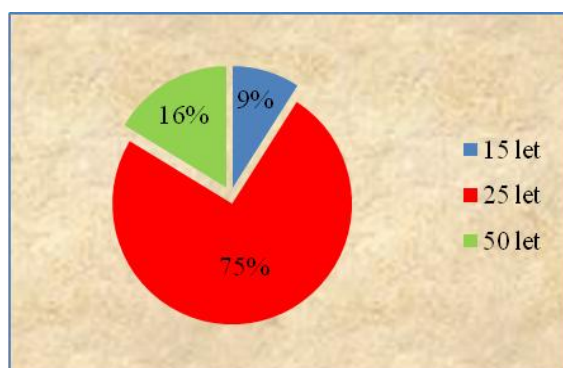
Slika 12: Kaj pomeni izraz "suho vino"

Večina anketirancev je na vprašanje pravilno odgovorilo. 16 % oz. 9 anketirancev ne pozna izraza suho vino.

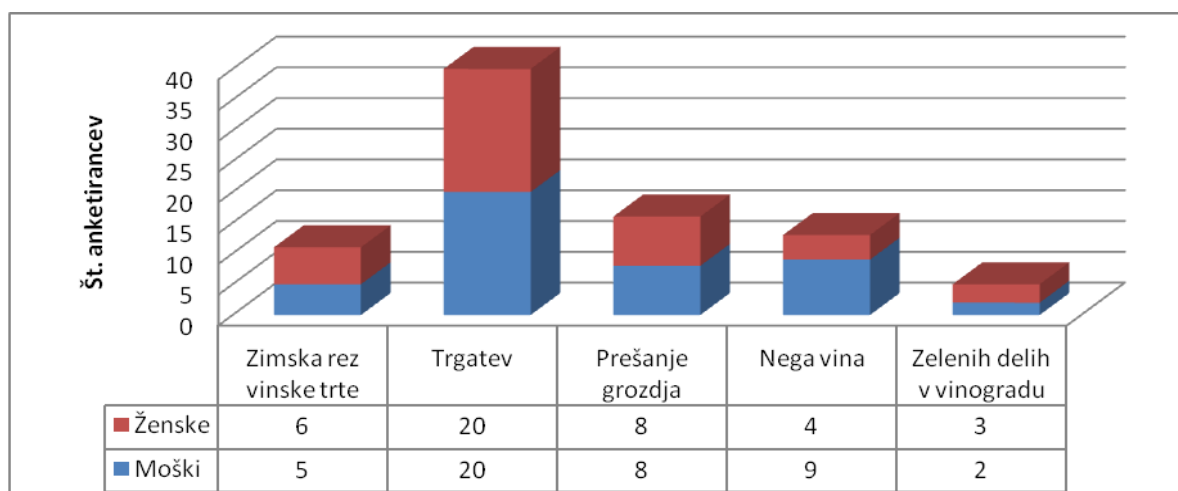
Slika 13: Ali poznate avtohtono sorto vinske trte sorte 'Maločrn' v vinorodnem okolišu Slovenska Istra?

91 % anketirancev ne pozna sorte 'Maločrn', kar potrjuje naše ugotovitve, ki smo jih postavili na podlagi predhodnih vprašanj, o poznavanju sort.

Slika 14: Število let, ki jih doseže vinska trta v Slovenski Istri

Med vsemi anketiranci se jih je največ - 75 %, kar je 41 anketirancev – opredelilo, za odgovor pod točko b, in sicer, da je obdobje rasti vinograda v vinorodnem okolišu Slovenska Istra 25 let. Glede na dolgoletne izkušnje vemo, da vinogradi rastejo tudi 50 let. Naše osebno mnenje je, da vinogradi rastejo več kot 25 let na priobalnem pasu. 9 % se jih je opredelilo za rast pod 15 let, kar pa vemo, da je mnogo prekratka rastna doba za vinograd.

Slika 15: Dela v vinogradu in kleti pri katerih bi radi sodelovali anketiranci, ločeni po spolu

Iz slike 15 je razvidno, da bi največ anketirancev sodelovalo pri trgatvi. Večje odstopanje je samo pri negi vina, kjer prevladujejo moški. Pri ostalih opravilih so rezultati zelo podobni in ni večjih odstopanj glede na spol anketirancev.

Vinorodna območja, okoliši ali kleti, ki jim anketiranci poznajo doma in v tujini.

Glede na to, da v Sloveniji poznamo 3 vinorodne dežele in 14 vinorodnih okolišev so bili odgovori pri tem vprašanju zelo različni. Glede na slabo poznavanje sort in vin, anketiranci boljše poznajo vinorodne dežele, okoliše in podokoliše. Med vsemi 55 anketami so bile zajete vse vinorodne dežele, okoliši in delno tudi podokoliši. Odgovori anketirancev so bili sledeči: Istra, Metlika, Goriška Brda, Haloze, Dolenjska, Štajerska, Kras, Bizeljsko, okoliš Slovenskih Konjic, Mariborski okoliš, Jeruzalem, Kapela, Vinag, Slovenske gorice, Belokranjski okoliš, Vipavska dolina, Radgonska, Posavska vinorodna dežela, Podravska vinorodna dežela, Vinorodni okoliš Slovenska Istra, Brda, Metlika, Ptuj, Lendava, Vinakoper in Radgonska klet. Med tujimi vinorodnimi okoliši sta 2 anketiranci napisala, da poznata Krasnodarski vinorodni okoliš (Rusija).

Veliko anketirancev je pisalo tudi o vinskih kletih, najpogosteje so bile izpostavljene Vinakoper, Vinag, Ptujška klet, Vipavska klet, Metliška klet. Med tujimi kletmi so anketiranci izpostavili Meerlust (JAR), Seideberg (JAR), Spier (JAR), Kanonkop (JAR) ter Denbies (Anglija).

Med 55 anketiranci se eden ni opredelil.

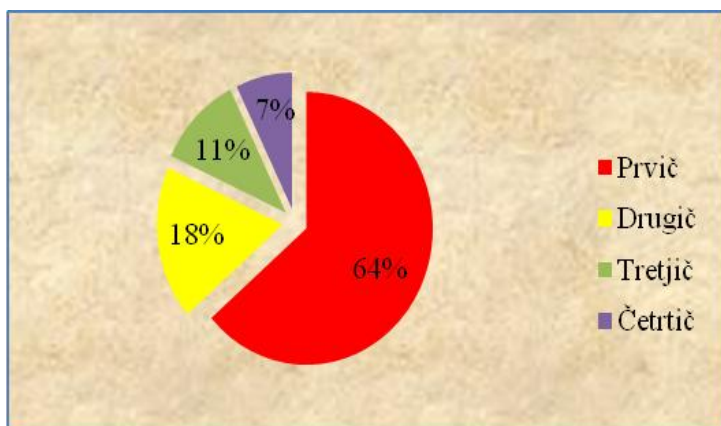
4.2.3 Ocena Turistične kmetije TONIN

Preglednica 12: Kako so anketiranci izvedeli za turistično kmetijo TONIN

Odgovori anketirancev	Št. Odgovorov	Odgovori v %
Od prijateljev	20	36%
Iz kataloga Turističnih kmetij	0	0%
Iz kataloga Prijazno podeželje	2	4%
Na spletni strani	25	45%
Iz člankov v revijah in časopisih	0	0%
Iz turističnih vodnikov	0	0%
Od turističnih agencij, oz. od drugih turističnih organizacij	4	7%
Drugo: sorodniki, naključno	4	7%
SKUPAJ	20	100%

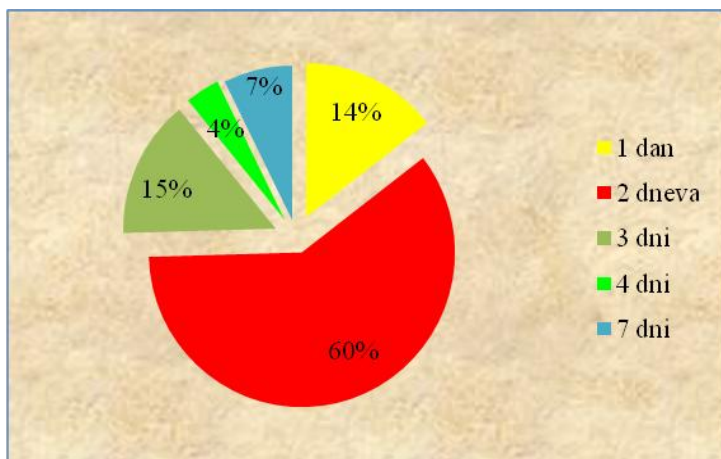
Največ anketirancev je izvedelo za Turistično kmetijo TONIN preko spletne strani. 36 % anketirancev je zanj izvedlo od prijateljev. Manjše število je za TKT izvedlo iz kataloga Prijazno podeželje (4 %) in iz turističnih agencij (7 %). 7 % anketirancev je pod vprašanje "Drugo" navedlo, da so nas našli naključno oz. so jim povedali sorodniki.

Iz rezultatov lahko sklepamo, da postaja spletno oglaševanje vedno pomembnejši in bolj učinkovit način oglaševanja. Pomembno je zlasti za promocijo TKT v tujini. V obdobju treh let je turistično kmetijo na spletu obiskalo 52400 ljudi, kar pomeni, da je spletno stran vsako leto obiskalo 17467 ljudi, to je 1456 oseb na mesec.

Slika 16: Pogostost obiska turistične kmetije TONIN

Iz grafikona opazimo, da je 64 % anketirancev prvič prišlo na Turistično kmetijo TONIN. Kmetijo je štiri krat obiskalo le 7 % anketirancev. Glede na to, da smo se s turizmom na kmetiji začeli ukvarjati leta 2007, se obisk konstantno povečuje. Zato smo prepričani, da se bo v naslednjih 2-3 letih razmerje med prvimi obiski in več obiski zmanjšalo kar pomeni, da bo vedno več gostov, ki se bodo vračali na kmetijo.

Slika 17: Število preživetih dni na Turistični kmetiji TONIN v %

Hkrati pa lahko predvidevamo, da so osebe, ki so na kmetiji preživele zgolj 1 dan gostje, ki so prišli na kosilo oziroma večerjo. Anket niso izpolnjevali zgolj gostje apartmajev, ki so pri nas prenočili, temveč tudi osebe, ki so izbrale našo kmetijo za različna praznovanja – rojstnodnevna kosila in večerje, nedeljska kosila, krsti, poroke, obhajila ipd. Na TKT si želimo, da bi bilo vedno več gostov, ki bi se zadržali 3 in več noči, saj je izmed vseh anketirancev le 4 % takih, ki so na naši kmetiji preživele 4 dni. Med obiskovalci pa je bilo tudi 7 % oz. 4 takih, ki so se zadržali 7 dni in pri nas preživele svoj dopust.

Preglednica 13: Razlogi za obisk Turistične kmetije TONIN

Razlogi za obisk na Turistični kmetiji TONIN	Št. odgovorov	Moški %	Ženske %
Zaradi lepe okolice	14	50%	50%
Želel-a sem se umakniti iz mestnega vrveža, se spočiti in uživati v naravi	17	53%	47%
Zaradi dobre in kakovostne hrane, ki jo nudijo na kmetiji	10	50%	50%
Zaradi dobre in kakovostne pijače, ki jo nudijo na kmetiji	11	55%	45%
Ker sem želel-a doživeti kmečko vzdušje	11	55%	45%
Ker ima kmetija oz. njena okolica veliko možnosti za razne športne aktivnosti, kulturna dogajanja ter druge zanimivosti in znamenitosti	9	44%	56%
Ker sem želel-a spoznati nekaj novega	6	67%	33%
Ker so mi turistično kmetijo priporočili prijatelji oz. znanci	14	36%	64%
Ker me veseli delo na kmetiji	3	100%	0%
Ker želim spoznati vinogradniška dela	1	100%	0%
Ker me vinogradništvo veseli	2	100%	0%
Drugo: Rad kolesarim po teh krajih	1	100%	0%

Anketiranci so se pri tem vprašanju opredelili najpogosteje za drugi odgovor, ki se navezuje na mir in naravo. V manjšem številu so anketiranci odgovorili, da so se odločili za našo kmetijo zaradi lepe okolice. Iz preglednice je razvidno da so se samo moški odločili za vinogradniška dela in delo na kmetiji. 1 anketiranec je pod možnost "Drugo", pojasnil, da nas je obiskal, ker zelo rad kolesari in so mu tukajšnji kraji zelo všeč. Zaradi raznovrstnih odgovorov in nasvetov, bomo nadaljevali z anketo do konec novembra, tako, da zaključimo z eno letnim ciklusom anket in tako obsegli celo leto obiskov.

Preglednica 14: Ocena storitev turistične kmetije TONIN (možnih je več odgovorov)

	Št. odgovorov	Zelo Slabo %	Slabo %	Ni slabo niti dobro %	Dobro %	Zelo dobro %	Se niso Opredelili %
Informacija o turistični kmetiji	25			2%	56%	42%	
Lokacija turistične kmetije *	25			4%	51%	45%	
Dostop do kmetije (pot, ki vodi do kmetije) *	25			9%	49%	42%	
Sprejem na kmetiji (prvi vtis)	26				38%	62%	
Prijaznost osebja	26				36%	64%	
Kakovost hrane **	55				4%	25%	71%
Kakovost pijače - vino **	53				13%	31%	56%
Urejenost in opremljenost apartmajev **	50				15%	43%	42%
Urejenost in opremljenost jedilnice **	55				14%	22%	64%

Čistoča na kmetiji ***	55				22%	64%	14%
Urejenost okolice kmetije	55				27%	46%	27%
Možnosti za športne dejavnosti na kmetiji oz. v okolici	55				27%	8%	65%
Možnosti za družabne dejavnosti na kmetiji oz. v okolici	55			4%	16%	13%	67%
Možnost sodelovanja pri kmečkih opravilih **	55			2%	7%	9%	82%
Cena storitev	55				23%	13%	64%
Možnost sporazumevanja v tujih jezikih ****	55				7%	9%	84%
Prijaznost vaščanov	55				27%	18%	55%

*Pri lokaciji TKT in poti, ki vodi do TKT so se anketiranci opredelili zelo podobno. Kot opazimo, je polovica anketirancev bila zadovoljna z lokacijo in dostopno cesto.

** Pri teh vprašanjih se veliko ljudi ni opredelilo. Razlog je bil v tem, da so anketiranci obiskali samo apartmaje, ali samo prostor namenjen praznovanjem in pogostitvam in pokušali domače specialitete ter se pri kmečkih opravilih niso opredelili.

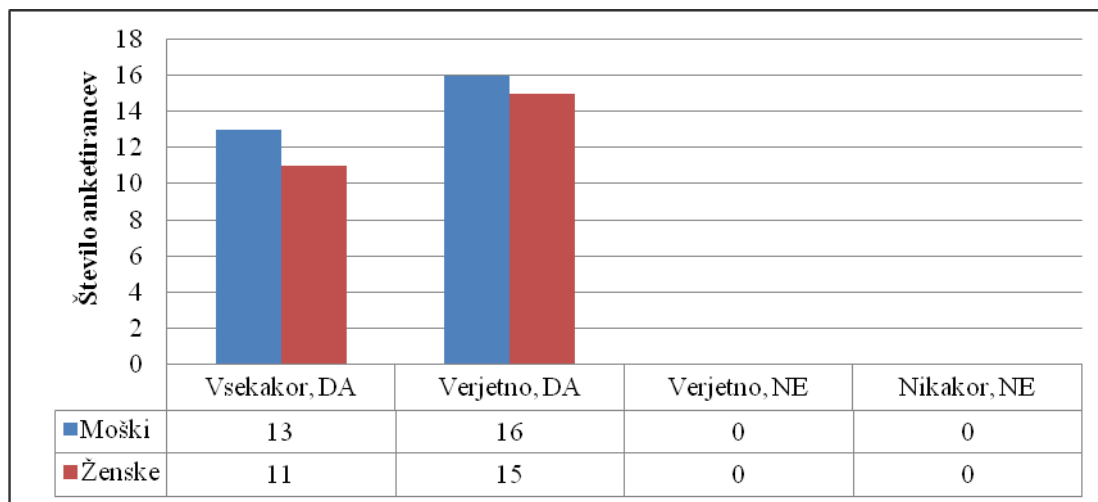
*** Glede čistoče kmetije so bili anketiranci zelo zadovoljni.

**** Pri možnosti sporazumevanja v tujih jezikih se velik delež ni opredelil, kar sklepamo, da je bilo večina slovenskih gostov.

Vsi ti odgovori nam dajo veliko spodbudo za nadaljevanje s takim kvalitetnim delom. Veliko moramo skrbeti za čistočo, kvaliteto hrane, prijaznostjo do gostov in ohraniti cene storitev.

Med vsemi anketiranci je 47 anketirancev izjavilo, da na kmetiji ne pogrešajo ničesar. 8 anketirancev je izrazilo željo, da bi lahko dopolnili ponudbo tako, da bi imeli najem koles. O omenjenem predlogu smo temeljito razmislili in ga uvrstili med naše kratkoročne cilje za izboljšanje naše ponudbe. 2 anketiranca sta poudarila, da pogrešata možnost jahanja, nekateri so poudarili slabo označene poti - da bi bilo več smerokazov za kolesarje in pohodnike. O možnosti uvajanja ponudbe jahanja na kmetiji trenutno ne razmišljamo, saj nam trenutne kapacitete tega ne omogočajo. Prav tako je naša kmetija bolj usmerjena v vinogradništvo in oljkarstvo, čemur dajemo prednost in kot kmetija težimo h hitrejšemu in boljšemu razvoju le-tega. Glede slabo označenih poti se lahko pohvalimo, da je bila težava v veliki meri že odpravljena konec pomladi 2012. Vse stranske ceste in ceste v dolini reke Dragonje so označili s primernimi tablamami z imeni zaselkov. Table pokrivajo celoten del doline reke Dragonje. Nekateri anketiranci pogrešajo še table, ki bi opozarjale na utrinke zgodovine naših krajev oziroma vasi. Kot predsednik Turističnega društva Puče lahko

povem, da se je o omenjenem predlogu že razpravljalo med člani društva. Želja oziroma ideja članov društva je, da bi v bodoče zbrali dovolj finančnih sredstev za izdelavo brošure oziroma. knjižice o vasi Puče in njenih vaščanih.

Slika 18: Ali se bodo anketiranci na našo kmetijo še vrnili?

Z odgovori na to vprašanje smo kot gostitelji zelo zadovoljni, saj lahko sklepamo, da so bili gostje pri nas zadovoljni in se bodo še vrnili, kar nam daje zagon za dodatno izboljšanje in večanje ponudbe.

Nekatere anketirance je najbolj prevzel safari z jeepom po dolini Dragonje. Med tistimi, ki so pomagali pri kmečkih opravilih so bili zelo zadovoljni z obiranjem oljk, omenjeni gostje so se obiranja oljk lotili prvič in nas njihovo zadovoljstvo z izkušnjo veseli. Gostje so bili prav tako veseli, ko so skupaj z nami obirali češnje.

Velikemu številu anketirancev je všeč odmaknjenost kraja, zlasti oddaljenost od mestnega jedra, mir in jutranje bujenje osličkov.

Slika 19: Na sliki jeep Campagniola za safari in utrinek iz reke Dragonja

5 RAZPRAVA IN SKLEPI

V prvem delu naloge je predstavljen poslovni načrt Turistične kmetije TONIN. Ekonomske analize so bile narejene z namenom ugotavljanja ekonomskega delovanja TKT. S slednjim smo ugotovili, da je združevanje turistične ponudbe z vinogradništvom zelo pomembna panoga, kjer se eno povezuje z drugim. Ugotovili smo, da je s turistično kmetijo (5 ha vinogradov, 1 ha oljčnika, 30 drevesi češenj, njivami in vrtom) lahko ena oseba polno zaposlena na kmetiji. Kot smo že v metodah omenil, je kmetijstvo dopolnilna dejavnost na naši kmetiji. Pri finančni analizi smo leta 2007 ugotovili, da lahko skupno dosežemo cca 16000 € dobička, kar je za slovensko povprečje dobra letna plača. Dobiček je v prvih desetih letih manjši za cca 6000 €, zaradi odplačevanja kredita. Po analizah v letu 2011 smo ugotovili, da je dobiček večji (cca 10000 €) klub odplačevanju kredita. To je rezultat dobrega gospodarjenja. K temu je veliko prinesel dodatni nasad oljk in češenj. Kredit moramo odplačevati še 2 leti. Po tem obdobju bodo vinogradi, oljčniki in češnje v polni rodnosti tako, da se bo dobiček povečal za 80-90 %.

Izpade pridelkov krijemo z zavarovanjem, problem lahko predstavlja nezadostno število gostov, za kar se je potrebno pošteno potruditi z reklamami, objavami, zloženkami, spletno stranjo in povezovanjem s turističnimi agencijami. Vinogradništvo je najpomembnejša panoga na naši kmetiji, zato skušamo goste privabiti k opravičilo v vinogradu in kleti. Opažamo, da se za takšen turizem odloča vedno več ljudi, posebno tisti, ki imajo zelo radi naravo. Takšen turizem je primeren tudi za tiste goste, ki imajo radi rekreacijo in tiste, ki se želijo kaj naučiti ter poskusiti nekaj novega.

V drugem delu smo izvajali anketo med obiskovalci Turistične kmetije TONIN, v kateri nas je zanimalo kakšna znanja imajo o vinogradništvu v Slovenski Istri, kako so zadovoljni s ponudbo na TKT. Na podlagi anketnega vprašalnika, ki so ga obiskovalci izpolnjevali na TKT od novembra do maja, lahko sklepamo naslednje,

- Najpogostejši obiskovalci so stari med 35 in 45 letom;
- Največ jih ima končano srednjo šolo;
- Najpogostejši obiskovalci imajo slovensko državljanstvo;
- Največ obiskovalcev živi na podeželju;
- Samo 9 % obiskovalcev pozna avtohtono istrsko sorto vinske trte 'Maločrn';
- Večina obiskovalcev več kot 95% pozna sorti 'Refošk' in 'Laški rizling';
- 84 % obiskovalcev pozna izraz "suho vino";

- Pri vprašanju "Koliko let raste vinograd v Slovenski Istri", 25 let je odgovorilo 75 % anketirancev;
- 47% vseh obiskovalcev želi pomagati na kmetiji pri trgatevi in prešanju grozdja;
- Pri poznavanju vinorodnih območij so obiskovalci napisali prav vsa vinorodna območja in okoliše v Sloveniji. Izpostavili so tudi par večjih kleti, Vinakoper, Vinag, Metlika, Brda. Med obiskovalci smo imeli tudi poznavalce Južno Afriških kleti in vin;
- Največ obiskovalcev je izvedelo za kmetijo preko spletne strani;
- 64 % anketirancev je obiskalo TKT prvič;
- 60 % anketirancev je na kmetiji preživel dva dneva;
- Glede ocenjevanja storitev na TKT je bilo največ pozitivnih odgovorov pri urejenosti kmetije, prijaznosti osebja, prvem vtisu kmetije;
- Vsi obiskovalci so odgovorili, da se bodo na našo kmetijo še vrnili;
- Pri vprašanju kaj pogrešajo na TKT, je bilo veliko različnih odgovorov: veliko obiskovalcev pogreša najem koles. To je ena izmed naših naslednjih investicij. Veliko je bilo zanimanja za jahanje osličkov in ponija. Glede na to, da smo vinogradniško oljarska kmetija, za enkrat ne razmišljamo še v to smer, mogoče v bližnji prihodnosti.

SKLEPI

- Vinogradništvo je eden izmed ključnih dejavnikov v ponudbi turistične kmetije, saj s povezovanjem vinogradništva in turizma, lažje pridobimo nove kupce za domače proizvode.
- Potrdili smo, da je povezovanje vinogradništva in turizma ekonomično upravičeno.
- Z anketo smo ugotovili, da je zanimanje obiskovalcev za turistične kmetije vedno večje. Zanimanje za pomoč na kmetiji tudi narašča, saj je veliko naših obiskovalcev pomagalo pri delu na kmetiji.
- Rezultati ankete so pokazali, da so obiskovalci zadovoljni s ponudbo na TKT in da se bodo na kmetijo še vrnili.

Slika 20: Hišne živali

6 POVZETEK

V Sloveniji je 630 registriranih turističnih kmetij. V Slovenski Istri je 26 registriranih turističnih kmetij in 1106 vinogradnikov (Brdnik, 2012). Glede na velik delež vinogradnikov v Slovenski Istri, lahko sklepamo, da je delež turističnih kmetij majhen. Sklepamo lahko, da je potencial za širitev turističnih kmetij zelo velik in da je še veliko rezerv za združevanje vinogradništva in turističnih kmetij.

V letu 2007 sva s sošolcem Andrejem Turkom pri predmetu Ekonomika in organizacija kmetijske proizvodnje izdelala poslovni načrt Turistične kmetije TONIN, v katerega sva vključila vse stroške in prihodke ter ugotovila, da z dopolnilno dejavnostjo na kmetiji in omenjenimi površinami vinograda, oljčnika in ostalega, lahko zaposlimo eno osebo. V primerjavi z letom 2011 je kmetija ekonomsko napredovala. Pri sezonskih delih pomagamo vsi domači, znanci in gostje na TKT. S tem delom je potrebno nadaljevati, saj je dobičkonosno in tako delo nas tudi veseli. Zelo radi pripravljamo domače dobrote, ponujamo domače specialitete, sveže pripravljene stvari, edino tako, se lahko zagotovi pravo in vrhunsko pogostitev.

Želeli smo in tudi smo dokazali, da je povezovanje vinogradništva in turističnih kmetij pravilna odločitev za nove izzivalce na tem področju. Dokazali smo tudi, da ljudje vedno več iščejo turistične kmetije, ravno zaradi miru, narave in okolice. Ravno tako postaja zanimivo turizem z delom, kar pomeni, da obiskovalci lahko pomagajo pri kmečkih opravilih in v zameno dobijo vino, oljčno olje, nočitev itn.

Pripravili smo anketni vprašalnik in ga razdelili med goste na TKT. Z njim smo pridobili veliko pomembnih podatkov za nadaljnjo delovanje kmetije. Pridobili smo veliko informacij, kaj je bilo gostom najbolj všeč in kaj bi morali še izboljšati. Od anketirancev smo izvedeli, kako dobro poznajo vinogradništvo in sorte trt. Največ anketirancev bi rado sodelovalo pri trgatvi grozdja.

Znanje vinogradništva raste, ljudje so vedno bolj izobraženi in opazili smo tudi, da vedno več sprašujejo, želijo informacije in znanje, kar je seveda pozitivno za celotno vinogradništvo v Sloveniji. Zelo dobro ločujejo sorte po vinorodnih deželah.

Problematika turističnih kmetij je zakonodaja, ki je nepopolna, stroga do dejavnosti in nepravilna v primerjavi z drugimi sektorji. Pri dopolnilni dejavnosti na kmetiji ne smesh zaposliti nobenega delavca za pomoč. Davki se iz leta v leto višajo in tudi goriva so dosegla rekordne cene. Povrhu vsega, pa nas še narava oklesti s točo, sušo, mrazom ipd.

7 VIRI

- Brdnik M. 2012. Delež Refoška in njene posebnosti. V: Marezige 2012. Praznik Refoška, zbornik 40 let. Marezige: 26-30
- Hall C. M., Sharples L., Cambourne B., Macionis N. 2000. Wine Tourism Around the World (Development, Management and Markets). Oxford, Butterworth-Heinemann: 355str.
<http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CGMQFjAB&url=http%3A%2F%2Fturismorural.org.br%2Fdownload%2F20080611131755> (21.6.2012)
- Dernoi L.D. 1983: Farm tourism in Europe
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/0261517783900602> (28.6.2012)
- Državni portal RS 2010.
<http://e-uprava.gov.si/e-uprava/dogodkiPrebivalci.euprava?zdid=1304&sid=1001>
(15.3.2012)
- Eadington, W.R. 1991. Economics and tourism
<http://www.sciencedirect.com/science/article/pii/016073839190038D> (28.6.2012)
- Fleischer A., Felsenstein D. 1998. Support for rural tourism: Does it make a difference?.
<http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CE4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.idestur.org.br%2Fdownload%2F20080611131432.pdf&ei=j0TjT7DJLYTOtAa06vXABg&usg=AFQjCNFge7A4kKbgdJ3HiWantW9rt9xfeA&sig2=Mps0SrMkjceYU8CPIHEkvg> (28.6.2012)
- Fleischer A. 1997. Rural tourism in Israel.
<http://www.google.si/url?sa=t&rct=j&q=&esrc=s&frm=1&source=web&cd=2&ved=0CE4QFjAB&url=http%3A%2F%2Fwww.idestur.org.br%2Fdownload%2F20080611131432.pdf&ei=j0TjT7DJLYTOtAa06vXABg&usg=AFQjCNFge7A4kKbgdJ3HiWantW9rt9xfeA&sig2=Mps0SrMkjceYU8CPIHEkvg> (28.6.2012)
- Idejni projekt Vinske turistične ceste Slovenije. Skupne osnove 1993. Zvezek 18. Maribor, Ministrstvo za kmetijstvo, gozdarstvo in prehrano: 170 str.
- Kakovost, 2012. Združenje turističnih kmetij Slovenije.
<http://www.turisticnekmetije.si/kakovost> (15. 3. 2012)
<http://www.turisticnekmetije.si/pogoji-za-opravljanje-turisticne-dejavnosti-na-kmetiji>
(15.3.2012)

Krašovec J. 2008. Predelava kmetijskih pridelkov in storitev na kmetiji. Slovenj Gradec, Kmetijska založba d.o.o.: 44 str.

Kulovec M. 2002. Dopolnilne dejavnosti na kmetijah. Ljubljana, ČZD Kmečki glas: 175 str.

Mavrič M., Brdnik M., Hauptman S., Štabuc R., Novak E., Martinčič J., Škvarč J. 2012. Vinogradniške razmere v Sloveniji danes. V: 4. Slovenski vinogradniško-vinarski kongres z mednarodno udeležbo, Nova Gorica, 25. in 26.1.2012. Ljubljana, Strokovno društvo vinogradnikov in vinarjev Slovenije: 1-28

Mestna občina Koper (MOK). 2012.

http://www.osmice.info/index.php?option=com_content&view=article&id=64:istrska-vinska-turistina-cesta-po-deeli-refoka&catid=39:dobrote&Itemid=54 (18.6.2012)

<http://www.koper.si/index.php?page=zabavainprosticass&item=2001255> (28.6.2012)

Pažek K. 2006. Aplikacija simulacijskih modelov in večkriterijske odločitvene analize za podporo odločanju na kmetijah. Maribor: 203 str.

Program dela turistične zveze Slovenija za leto 2001. Ljubljana 2001.

<http://www.rr-vel.si/tzs/posveti.htm> (28.6.2012)

Rozman Č., Turk J., Pažek K. 2009. Menedžment v kmetijstvu. Slovenj Gradec, Kmetijska založba: 27-41

Turk J., Rozman Č. 2002. A feasibility study of fruit brandy production. Agricultura, 1: 28-33

Zakon o kmetijstvu. Ur.l. RS, št. 45/08

Združenje turističnih kmetij Slovenije.

<http://www.turisticnekmjetije.si/predstavitev-zdruzenja> (28.6.2012)

ZAHVALA

Za pomoč in strokovne nasvete se zahvaljujem mentorici izr. prof. dr. Zori KOROŠEC-KORUZA in članu komisije izr. prof. Andreju UDOVČU.

Posebno se zahvaljujem staršema Bredi in Neviju, ki sta mi finančno omogočila študij, me pri njem ves čas podpirala, spodbujala in dajala nasvete.

Zahvala gre tudi obema nonama Josipini in Anici, ki sta me tako ali drugače podpirali.

Prisrčna zahvala gre tudi moji Lari, ki mi je stala ob strani in me podpirala celo študijsko obdobje. Z njeno ljubeznijo in razumevanjem mi je uspelo doseči enega mojih življenjskih ciljev.

PRILOGA A

ANKETNI VPRAŠALNIK

Spoštovani,

sem študent Biotehniške fakultete Univerze v Ljubljani. Pred vami je anketa, s katero si bom pomagal pri izdelavi diplomske naloge z naslovom **Vključevanje vinogradništva v ponudbo turističnih kmetij v Slovenski Istri**. Z vašo pomočjo želim pridobiti podatke o naši Turistični kmetiji, znanju vinogradništva in poznavanju vin v vinorodnem okolišu Slovenska Istra.

Podatki bodo uporabljeni izključno za raziskovalno delo in so popolnoma anonimni.

1. Spol

- a. Ženski
- b. Moški

2. Starost

a. 18-25	b. 25-35
c. 35-45	d. 45-55
e. 55-65	f. nad 65

3. Status

- a. Dijak/-inja
- b. Študent/-ka
- c. Zaposlen/-a
- d. Brezposelen/-a
- e. Upokojenec/-ka

4. Državljanstvo _____ Kraj bivanja (mesto) _____

5. Kje živite?

- a. Na podeželju
- b. V mestu

6. Katere sorte grozdja že poznate?

a. Malvazija	g. Maločrn
b. Laški rizling	h. Rumeni Muškat
c. Chardonnay	i. Modra frankinja
d. Refošk	j. Šipon
e. Rebula	k. Merlot
f. Sivi pinot	l. Drugo: _____

7. Katere od spodaj navedenih sort NE gojimo v našem vinorodnem okolišu Slovenska Istra?

a. Malvazija	g. Maločrn
b. Laški rizling	h. Rumeni Muškat
c. Chardonnay	i. Modra frankinja
d. Refošk	j. Šipon
e. Rebula	k. Drugo: _____
f. Sivi pinot	

8. Kaj pomeni izraz "suho vino"?

- a. Pridelano iz suhega grozdja
- b. Vino z manj kot 2g ostanka ne povretega sladkorja
- c. Vino pozne trgatve

9. Ali poznate avtohtono sorto vinske trte sorte Maločrn (sinonim: Plavina, Picola nera) v vinorodnem okolišu Slovenska Istra?

- a. Da
- b. Ne

10. Veste koliko let povprečno raste in rodi trta v naših vinogradih?

- a. 15 let
- b. 25 let
- c. 50 let

11. Pri katerih delih v vinogradu ali kleti bi radi sodelovali?

- a. Zimska rez vinske trte
- b. Trgatev
- c. Prešanje grozdja
- d. Nega vina
- e. Zelenih delih v vinogradu

12. Katera vinorodna območja, okoliš ali klet doma ali v tujini že poznate (če jih poznate veliko naštejte vsaj 3)

---

13. Kako ste izvedeli za turistično kmetijo TONIN?

- a. od prijateljev
- b. iz Kataloga turističnih kmetij
- c. iz Kataloga prijazno podeželje
- d. na spletnih straneh
- e. iz člankov v revijah in časopisih
- f. iz turističnih vodnikov
- g. od turističnih agencij oz. od drugih turističnih organizacij
- h. drugo. Kaj? : _____

14. Kolikokrat ste že preživljali dopust oz. ste že obiskali našo turistično kmetijo?_____

15. Koliko dni boste (ste) preživljali na naši turistični kmetiji?
_____

16. Zakaj ste se odločili za dopust oz. kosilo,večerijo, praznovanje na naši turistični kmetiji? (Tukaj lahko obkrožite več odgovorov.)

- a. Zaradi lepe okolice
- b. Želel-a sem se umakniti iz mestnega vreža, se spočiti in uživati v naravi
- c. Zaradi dobre in kakovostne hrane, ki jo nudijo na kmetiji
- d. Zaradi dobre in kakovostne pijače, ki jo nudijo na kmetiji
- e. Ker sem želel-a doživeti kmečko vzdušje
- f. Ker ima kmetija oz. njena okolica veliko možnosti za razne športne aktivnosti, kulturna dogajanja ter druge zanimivosti in znamenitosti
- g. Ker sem želel-a spoznati nekaj novega
- h. Ker so mi turistično kmetijo priporočili prijatelji oz. znanci
- i. Ker me veseli delo na kmetiji
- j. Ker želim spoznati vinogradniška dela
- k. Ker me vinogradništvo veseli
- l. Drugo.
Kaj?_____

17. Prosimo, da na lestvici od 1 do 5 ocenite storitve na naši turistični kmetiji.

	Zelo slabo	Slabo	Niti slabo niti dobro	Dobro	Zelo dobro
a. Informacija o turistični kmetiji	1	2	3	4	5
b. Lokacija turistične kmetije	1	2	3	4	5
c. Dostop do kmetije (pot, ki vodi do kmetije)	1	2	3	4	5

d. Sprejem na kmetiji (prvi vtis)	1	2	3	4	5
e. Prijaznost osebja	1	2	3	4	5
f. Kakovost hrane	1	2	3	4	5
g. Kakovost pijače - vino	1	2	3	4	5
h. Urejenost in opremljenost apartmajev	1	2	3	4	5
i. Urejenost in opremljenost jedilnice	1	2	3	4	5
j. Čistoča na kmetiji	1	2	3	4	5
k. Urejenost okolice kmetije	1	2	3	4	5
l. Možnosti za športne dejavnosti na kmetiji oz. v okolici	1	2	3	4	5
m. Možnosti za družabne dejavnosti na kmetiji oz. v okolici	1	2	3	4	5
n. Možnost sodelovanja pri kmečkih opravilih	1	2	3	4	5
o. Cena storitev	1	2	3	4	5
p. Možnost sporazumevanja v tujih jezikih	1	2	3	4	5
r. Prijaznost vaščanov	1	2	3	4	5

18. Ali morda kaj pogrešate (določene aktivnosti, možnost rekreacije, dodatno ponudbo,...) na naši turistični kmetiji in okolici? Če, da prosimo, navedite kaj pogrešate.

---

19. Ali se boste na kmetijo še vrnili?

- a. Vsekakor, da
- b. Verjetno, da
- c. Verjetno, ne
- d. Nikakor, ne

20. Katera izkušnja oz. kaj vam je ostalo v lepem - grdem spominu v času dopustovanja na kmetiji?

---

21. Smer izobrazbe:

a.	Tehnična	d.	Medicinska
b.	Družboslovna	e.	Kmetijska
c.	Biotehnična	f.	Drugo_____

22. Stopnja izobrazbe:

- a. osnovna šola
- b. srednja šola
- c. fakulteta
- d. magister
- e. doktorat

23. Ekonomski status (povprečni mesečni dohodek na zaposlenega člana gospodinjstva je):

- a. Pod 500 €
- b. Med 500 in 1000 €
- c. Nad 1000€

24. Družinski status:

- a. Samski
- b. V zvezi
- c. Poročen
- d. Drugo:_____

HVALA ZA SODELOVANJE

Luka Pucer